

JYVÄSKYLÄNYLIOPISTON TIEDEMUSEO

toimintakertomus

2014

Kirjoittajat: Pirjo Vuorinen, Marja-Liisa Hyvönen, Pekka Hassinen, Tanja Koskela, Hillevi Kotiranta, Jarkko Mäntynen
Taitto: Marja-Liisa Hyvönen, Pekka Hassinen

Kannessa Virpi Alarinteen valokuva lapsista näyttelykeskus Soihdussa.

ISSN 1796-2560 (Verkkajulkaisu)

SISÄLLYS

MUSEON JOHTOKUNTA I. I. 2014 ALKAEN	5
MUSEON TOIMINTA VUONNA 2014.....	7
Henkilöstö	9
Kokoelmat.....	22
Yhteiskunnallinen palvelutoiminta.....	26
Näyttelytoiminta.....	39
Tapahtumat.....	48
Museon talouden näkymiä.....	50
Verkostot ja tutkimusyhteistyö.....	53
Tiedotus	59
Koulutus ja ympäristökasvatus.....	62
Palvelut	62
KASVITIETEELLINEN PUUTARHA 2014.....	69
LIITTEET	71
Liite 1: Julkaisut ja artikkelit 2014.....	71
Liite 2: Rakennustutkimus.....	73
Liite 3: Koulutus ja esitelmät.....	75
Liite 4: Kävijämäärät.....	77
Liite 5: Henkilöstökulut vs. henkilötyövuodet, yleiskustannusmenot, tilakulut.....	79

MUSEON JOHTOKUNTA I.I.2014 ALKAEN

Puheenjohtaja professori Heikki Hanka

Jäsen (varajäsen)

Yliopistotutkija Piia Einonen, historian ja etnologian
laitos
(Yliopistonopettaja Helena Lonkila, taiteiden ja
kulttuurin tutkimuksen laitos)

Lehtori Jari Haimi, bio- ja ympäristötieteiden laitos
(Lehtori Atte Komonen, bio- ja ympäristötieteiden
laitos)

Luonnonsuojelupäällikkö Päivi Halinen, Keski-
Suomen ELY-keskus
(Ylitarkastaja Auvo Hamarus, Keski-Suomen ELY-
keskus)

Konservaattori Jarkko Mäntynen, yliopiston museo
(Museomestari Tapani Kahila, yliopiston museo)

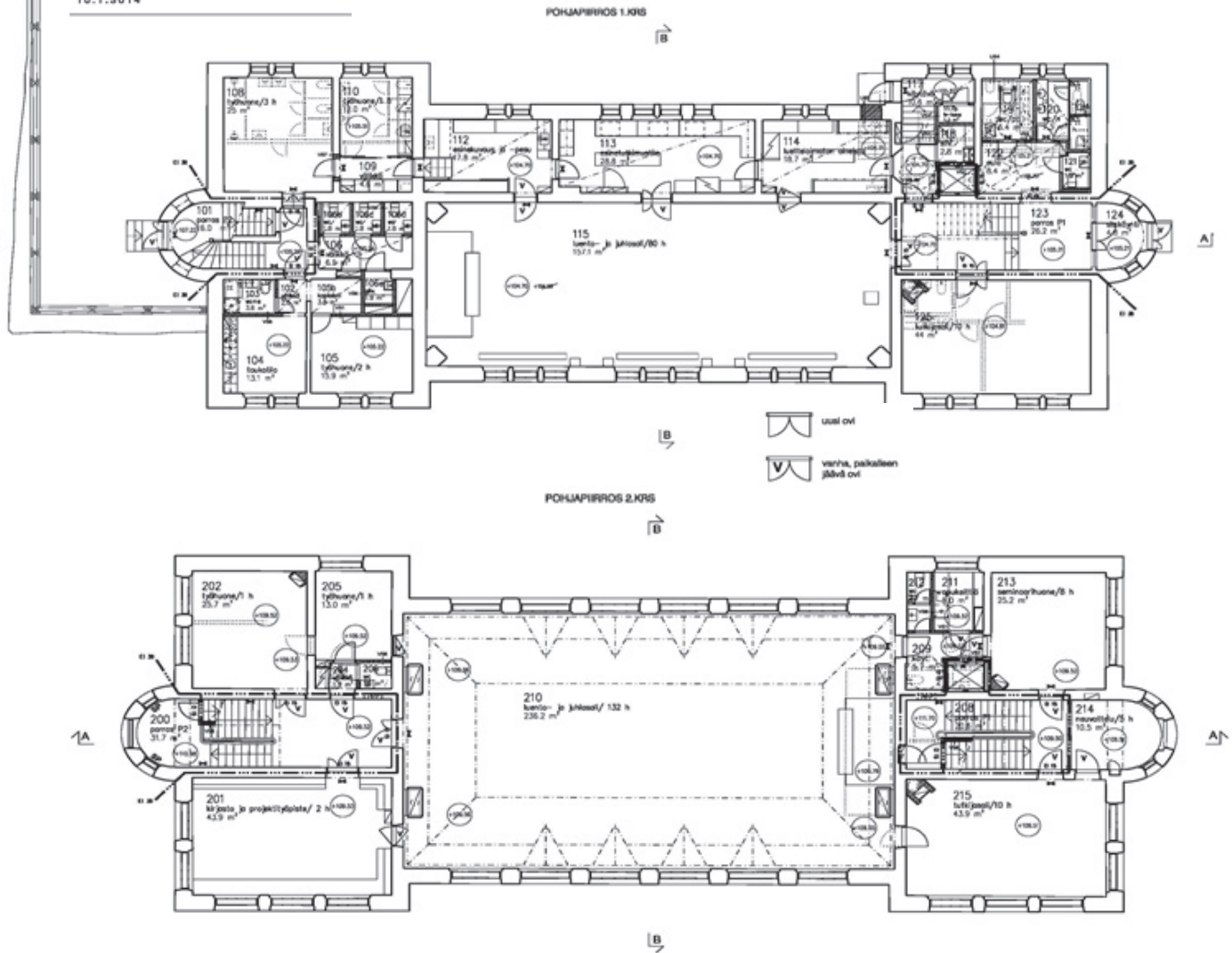
Vastaava suojelubiologi Panu Kuokkanen,
Metsähallitus
(Erikoissuunnittelija Jussi Päivinen, Metsähallitus)

Lehtori Ilkka Ratinen, opettajankoulutuslaitos
(Tutkimuskoordinaattori Tiina Silander,
opettajankoulutuslaitos)

Opiskelija Miia Heinänen
(Opiskelija Maija Alanko)

VILLA RANA Seminaarinkatu 15
40100 JyväskyläARKKITEHTITOIMISTO SCHULMAN OY
Uudenmaankatu 15 A 5, 00120 Helsinki
puh 6229 170

10.1.2014

Yliopiston tiedemuseota kaavailtiin sijoitettavaksi sen vanhalle paikalle Yrjö Blomstedtin suunnittelemaan Villa Ranaan, jossa hänen perustamansa ”oppilasten museo” eli seminaarin museo oli toiminut 1900-luvun alussa. Museo ehti tehdä suunnitelmat rakennukseen kaikista rakennukseen tulevista tiloistaan: esinetutkimustiloista, työhuoneista, museomestarin huoneesta ym. Suunnittelun toteutuksesta vastasi arkkitehtitoimisto Sari Schulman Oy (arkkitechdit Sari Schulman ja Johanna Luhtala). Pian kävi kuitenkin ilmi, ettei museo voisi muuttaa rakennukseen, koska uusien tilojen vuokra nousisi 2,5-kertaiseksi nykyiseen verrattuna. Yliopisto päätti olla kokonaan ottamatta käyttöönsä Villa Ranaa Suomen yliopisto-kiinteistöltä. Hanke raukesi kesken jo aloitettujen kunnostustöiden.

MUSEON TOIMINTA VUONNA 2014

Jyväskylän yliopiston tiedemuseo on akateemisen kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä keskisuomalaisen luonnonperinnön tutkimus-, oppimis- ja palveluympäristö, joka toteuttaa yliopiston tehtävää uuden tiedon jalostamisessa ja sivistysperinnön uudistamisessa saattamalla museon aineistot avoimeen tietoympäristöön ja asiakaspalvelun käyttöön. Tiedemuseo on osa yliopiston muistiorganisaatiota kirjaston ja arkistotoimen ohella. Erityinen rooli museolla on yliopiston strategian määrittelyssä Seminaarinmäen suojeluohjelman toteuttamisessa sekä Seminaarinmäen kaavoitusprosessissa. Tiedemuseo kuuluu yliopiston erillislaitoksiin.

Museon uudet tilat jäävät toteutumatta

Yliopiston tiedemuseolle oli kaavailtu uusia tiloja sen vanhalle paikalle Yrjö Blomstedtin suunnittelemaan Villa Ranaan. Uudella sijoituspaikalla olisi ollut luonteva kulttuurihistoriallinen yhteys: Blomstedtin perustama ”oppilasten museo” eli seminaarin museo oli toiminut 1900-luvun alussa samassa seminaarin piirustus- ja käsityörakennuksessa.

Villa Ranan hankesuunnitelman valmistuttua toukokuussa 2013 (aloitettu tammikuussa), kävi kuitenkin ilmi, että Suomen yliopistokiinteistöjen perimä vuokra olisi korjausrakennushankkeen jälkeen noussut peräti 2,5-kertaiseksi aiempaan verrattuna. Museo tiedusteli yliopiston hallinnolta, voitaisiinko kohoava vuokra ottaa huomioon museon toimintaan myönnettävissä määrärahoissa. Tämä ei kuitenkaan käynyt päinsä ja museo

joutui toteamaan, että nousevat vuokrat muodostaisivat taloudellisen esteen sen normaalille toiminnalle. Niinpä yliopisto päätti olla kokonaan ottamatta käyttöönsä Villa Ranaa Suomen yliopistokiinteistöiltä.

Kevään 2014 aikana hanke raukesi kesken jo aloitettujen kunnostustöiden, kun yliopisto alkoi vetäytyä siitä. Kiinteistönomistaja Suomen yliopistokiinteistöt Oy päätyi loppukesästä 2014 ajamaan työmaan alas. Työmaa-aidat purettiin ja rakennus jäi odottamaan yliopiston ja SYK:n lopullisia päätöksiä.

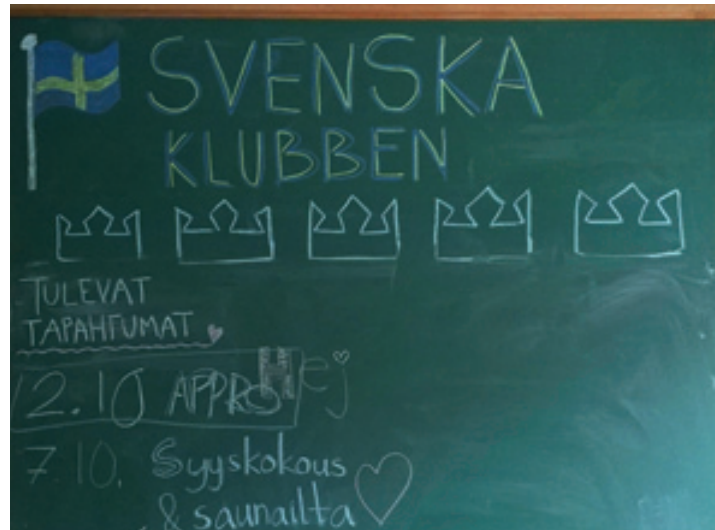
Jos muutolle Villa Rana -rakennukseen olisi ollut edellytyksiä, se olisi ollut museolle mieluinen asia. Muuton suunnittelu tuotti paljon töitä, mutta sen toteutuminen olisi merkinnyt museolle palaamista omille juurilleen, takaisin museon tunnetun perustajan piirtämään rakennukseen. Nyt kampuksen keskeinen kulttuurirakennus seisoo tyhjiään.

Kaavaluonnos Seminaarinmäestä

Seminaarinmäen kaavaluonnoksen nähtävillä olo päättyi tammikuussa 2014. Siihen liittyvistä palautteista pidettiin helmikuun 10. päivä kaupungin kaavoituksessa neuvottelutilaisuus, johon oli kutsuttu yliopisto, yliopistokiinteistöt, ylioppilaskunta, tilapalvelu, museot Keski-Suomen ELY-keskus sekä Jyväskylän kaupungin kaupunkirakennepalvelut (kaavoitus). Itse hanke jäi kuitenkin taas pöydälle.

Aukeamalla on kuvia P-rakennuksen muutosta. Museo ohjeisti tyhjennystä yhdessä yliopiston digitointityöryhmän kanssa, jonka koordinaattorina toimi Saana Tammisto. Muutto-ohjeissa painotettiin sen merkitystä, että muuttava henkilökunta itse lajittelisi aineistonsa, heittäisi kaiken turhan pois ja säilyttäisi oppihistoriallisesti merkittävän osan. Mutta edelleenkin löytyi läpikäymätöntä aineistoa kuten esimerkiksi kansioita, jotka oli vain laputettu ”Kanavuoreen” -merkinnöillä. Olipa joku unohtanut tohtorinhattunsakin. Yläkuvassa museon projektisihteeri Maiju Nurminen.

HENKILÖSTÖ

Toimintakertomusvuonna museon henkilökunnasta eläköityivät museomestari (1.4.) ja konservaattori (30.6.). Eläköitymisten yhteydessä museo menetti yhden henkilötyövuoden, sillä rekrytointilupa saatiin vain yhdelle henkilölle. Museo päätti, että museomestaripalvelut hankitaan jatkossa ostopalveluna. Konservattorin toimi muutettiin museoamanuenssin toimeksi ja tehtäväkuvaa päivitettiin. Toimeen haettiin henkilöä avoimella haulla. Tehtävään valittiin FT Jyrki Torniainen. Museoamanuenssin tehtäviin kuuluvat tiedemuseon luonnontieteellisen osaston kokoelmien tieteellinen dokumentointi ja inventointi sekä kokoelmiin liittyvien tietokantojen kehittäminen. Lisäksi museoamanuenssin tehtäviin kuuluvat julkaisutoiminta, tietopalvelutyö, yhteistyö alan tutkijoiden ja viranomaistahojen kanssa, neuvonta ja asiakaspalvelu sekä näyttelytoiminnan suunnittelu ja kehittäminen yhdessä museon muun henkilökunnan kanssa.

KULTTUURIHISTORIALLINEN OSASTO

Vakinainen henkilökunta

Vuorinen Pirjo, intendentti

kulttuurihistoriallisen osaston esimies, osaston toiminnan suunnittelu ja kehittäminen, museologian opiskelijoiden ja harjoittelijoiden ohjaus

Hyvönen Marja-Liisa, museoamanuenssi

museon esine-, arkisto- ja kuvakokoelmien tieteellinen hoitaminen, tietopalvelutehtävät, näyttelyiden sisältötuotanto, museologian opiskelijoiden ja harjoittelijoiden ohjaus

Kabila Tapani, museomestari (osa-aikaeläkk. 1.1.–31.3.)

näyttelyiden visuaalinen ja tekninen suunnittelu ja toteutus, näyttelyn piirrokset ja valokuvaajan tehtävät

Lamberg Päivi, piirtäjä

Mäkipelkola Riikka, suunnittelija

rakennustutkimus

Erityispedagogiikan käytössä ollut PiC-rakennus Pitkädulla on seisonut useita vuosia tyhjiään. Yliopiston tiedemuseon ja arkiston edustajat Pirjo Vuorinen ja Jani Hartonen oletivat sinne jääneen vielä erityispedagogiikan aineistoja, joiden läpikäyntiin laitoksella ei ole ollut resursseja. Aineistoja löytyikin aina 1960-luvulta saakka.

Yliopiston taidekokoelman teokset saavat valitettavan usein kovaa kohtelua laitoksilla. Taide joutuu kokemaan kolhuja ja taistelemaan olemassaolostaan kilpailevien ärsykkeiden sekä näkö- ja liikuntaesteiden puristuksessa. Kuvassa Ahti Isomäen maalaus *Kohti valoa* vuodelta 1980 liikuntalaboratorion tiloissa. Vieressä Yliopistopainon mainos. Aukeaman kuvat Pirjo Vuorinen.

Täydentävä henkilökunta

1. Museon varoin (muun myyntitoiminnan sekä budjettivaroin)

Javanainen Riikka, tekninen avustaja 12.5.–31.7., 1.8.–30.11., projektisihteeri 1.12.–

Juutistenaho Julius, tekninen avustaja 3.11.–19.12.

Koski Minerva, projektisihteeri, perusnäyttelyn suunniteelu, rakennustutkimus, –31.7.

Määttä Pii, tekninen avustaja, 1.1.–31.3., 22.4.–31.8.

Nurminen Maiju, projektisihteeri, 1.1.–31.8.

Oikarinen Timo-Pekka, digitoija –31.12.

Pohjamo, Ulla, 1.4.–30.9., suunnittelija.

Rinne, Silvia, tekninen avustaja 1.1.–31.5., 1.6.–

Räihä Mari, tekninen avustaja, 1.1.–31.5., 1.6.–31.8.

Saarinen, Jesse, tekninen avustaja 1.9.–

2. Opiskeluun liittyvä harjoittelu

Saarinen Jesse, 26.6.–31.8.

Kampusopastukset

Tapani Hynynen, Silvia Rinne, Stina Savilehto, Merja Sippula.

LUONNONTIETEELLINEN OSASTO

Vakinainen henkilökunta

Koskela Tanja, intendentti

luonnontieteellisen osaston esimies, osaston toiminnan suunnittelu ja kehittäminen, museologian opiskelijoiden ja harjoittelijoiden ohjaus

Mäntynen Jarkko, konservaattori (eläkkeelle 1.7.)

Liikunnan käytöstä poistunutta tutkimusvälineistöä oli koottu Liikunta- ja terveystieteen laboratoriorakennuksen (Raut-pohjankatu 8) varastoon. Tallennettavassa tutkimusvälineistössä on liikuntabiologian tutkimustarpeisiin sovellettuja laitteistoja, jotka ovat Jyväskylän yliopistossa kehitettyjä innovaatioita 1970–1990-luvuilta. Useimmat niistä ovat valtakunnallisesti ainutlaatuisia, jotkut kansainvälisenkin kehityksen kärjestä. Museo inventoi ja dokumentoi aieiston.

Liikunnan varaston tyhjennyksen yhteydessä museo haastatteli mm. emeritusprofessori Harri Suomista, joka luovutti museolle joitakin terveystieteen tutkimusten kansainvälisiä julkaisumateriaaleja. Kuvat Pekka Hassinen.

Suomen Luonto -lehdessä 9/2014 julkaistiin Alice Karlssonin juttu *Koulutaulut herättävät muistoja*. Jutussa kerrottiin tiedemuseon koulutaulukokoelmasta, joka on Suomen suurin. Kuvassa Ebba Masalinin *Potaatti*.

eläinten konservointi, nahka- ja luukortiston ylläpito, kokoelmien hoito, asiakaspalvelu, opastus

Kotiranta Hillevi, suunnittelija

puutarhaan liittyvät työt, kasvien ja siementen hankkiminen, puutarharekisterin ylläpito, istutusten hoidon ja kunnossapidon asiantuntija-apu Suomen Yliopistokiinteistöt Oy:n Jyväskylän kiinteistöalueelle, talousasioiden valmistelu, asiakaspalvelu

Peltola Seija, asiakaspalvelusihteeri

asiakaspalvelu, opastus, markkinointi ja tiedotus luontomuseossa, museokaupan hoito, harjoittelijoiden ohjaus

Täydentävä henkilökunta

1. Museon varoin (muun myyntitoiminnan sekä budjettivaroin)

Laasasenaho Kari, museoapulainen, asiakaspalvelu ja näyttelyopastukset, 1.1.–16.3.

Käppi Anu, museoapulainen, asiakaspalvelu ja näyttelyopastukset, 1.1.–31.12.

Malmieniemi Sini, museoapulainen, asiakaspalvelu ja näyttelyopastukset, 3.3.–31.12.

Viereisellä sivulla yliopiston taidekokoelman sijoittelua Educa-rakennukseen, taiteen ja kulttuurintutkimuksen laitokselle. Fredriksonin taidekokoelmasta saatua deponointia ripustamassa Tauri Kankaanpää museolta ja projektitutkija Saana Tammisto TAIKU:sta. Kyseessä oli toinen, myöhäisempi lahjoitus, johon kuului keskisuomalaista vanhempaa taidetta. Kuva Pirjo Vuorinen.

Valtion taideteostoimikunta vieraili Jyväskylän yliopistossa suunnittelemassa kokonaisvaltaisesti Ruusupuiston uudisrakennuksen taidehankintoja. Kuvassa toimitusjohtaja ja rakennuksen pääsuunnittelija Sarlotta Narjus (toinen oikealta) arkitekhtitoimisto Sarc Oy:stä esittelee Ruusupuisto-rakennusta valtion taideteostoimikunnan jäsenille. Toinen vasemmalta konservaattori Siukku Nurminen, seuraavaksi valokuvataiteilija Veli Granö ja mediataiteilija Merja Puustinen. Kuva Pirjo Vuorinen.

Päärakennuksen peruskorjauksen yhteydessä museon kokoelmatilat jouduttiin siirtämään Kanavuoreen. Muuttokireissä Kanavuoreen jäi paljon purkamattomia ja lajittelemattomia aineistoja, joita hyllytettiin ja luettelointiin uudelleen Kanavuoren kokoelmatiloihin. Kuvassa Sami Lindroos (Niemi Palvelut Oy) sekä Julius Juustistenaho, Tauri Kankaanpää ja Jesse Saarinen Kanavuoreessa. Kuvat Pekka Hassinen.

Viereisessä kuvassa järvimaisema Kanavuorelta. Yliopiston tiedemuseon kokoelmiin kuuluu lukuisia suurikokoisia Riitta Uusitalon maalauksia, joista osa on sijoitettuna julkisiin tiloihin yliopiston kampuksilla. Kuvan työ tuotiin näytille, kun Keski-suomalaisen toimittajaa Tomi Tuomaalaa teki lehteen juttua ralliaiheisesta taiteesta. Kuvassa Tauri Kankaanpää ja Mari Räihä. Kuvat Pekka Hassinen.

Yläkuvassa Aallon huonekalujen kunnostamiseen ja entisöintiin erikoistunut puuseppä Erkki Toivainen tutkimassa X-rakennuksen kalustelistaa. Vieressä huonekaluja luovuttamassa Tauri Kankaanpää. Alhaalla näkyvä Kanavuoren kokoelmaloista ja Suomen ensimmäisen naismaisterin Emma Irene Åströmin promootioseppä. Kuvat Pekka Hassinen.

Museonjohtaja professori Janne Vilkuna hämmästelee Seminaarinmäeltä kaadettuja vanhoja puita ja pohtii sitä, miksi tätä erittäin hyvälaatuista tiivissyistä vanhaa puumateriaalia ei tarjota esimerkiksi puusepille tai veneenrakentajille. Asiasta käytiin keskustelua SYK Oy:n kanssa. Kuva Pirjo Vuorinen.

Viereisellä sivulla Lozzin ja Lyhdyn peruskorjaustyömaa jossa tehdään paalutusrakenteita. Kuvassa Joni Tuononen yliopiston tilapalvelusta, Jonas Malmberg Alvar Aalto -museosta, arkkitehti Iiris Iiris Piironen Arkkitehdit Mustonen Oy:stä ja projektikonsultti Pasi Korhonen Inmeco Oy:stä. Kuvat Pirjo Vuorinen.

2. Työ- ja elinkeinotoimiston varoin

Tuobimetsä Tommi, työtoiminta, 4.8.-7.11., kasvinäytteiden rekisteröinti ja arkistointi, asiakaspalvelu
Graf-Nabkuri Kristiina, työtoiminta, 24.3.-22.6., asiakaspalvelu, kasvinäytteiden kunnostus ja arkistointi

3. Opiskeluun liittyvä harjoittelu

Heiskanen Siru, asiakaspalvelu, sammalnäytteiden rekisteröinti ja näyttelyopastukset, 2.6.–31.8.

Kataisto Niko (TET-harjoittelu) 17.3.-21.3. näytteiden kunnostus ja arkistointi

Vesander Onley (Jyväskylän ammattiopisto) 24.3.-28.5. asiakaspalvelu, opastukset

Jouppi Anna (Jyväskylän ammattiopisto) 11.11.-19.12. asiakaspalvelu, opastukset

Lisäksi viikonloppu- ja iltapäivystyksissä sekä museo-opastuksissa avustivat Minna Kaukoniitty ja Else Luotinen.

Professori Pirjo Korkiakankaan eläköitymisjuhla Historica-rakennuksen kolmannen kerroksen isossa luentosalissa. Emeritusprofessori Bo Lönnqvist pitää puhetta ja muistelee Korkiakankaan toimintaa etnologian laitoksella, joka Lönnqvistin johtajakaudella toimi Villa Rana -rakennuksessa. Lopuksi emeritus lausui Korkiakankaan kunniaksi Aale Tynnin runon *Kaarisilta*. Pirjo Korkiakangas on toiminut useita vuosia myös museon johtokunnan jäsenenä. Kuva Pirjo Vuorinen.

KOKOELMAT

Toimintavuoden aikana kulttuurihistoriallisen osaston kokoelmat karttuivat 106 uudella päänumerolla, ja vuoden lopussa museon diariossa oli 4537 päänumeroa. Luonnontieteellisen osaston kokoelmat karttuivat 1508 näytteellä. Kokonaisnäytemäärä toimintavuoden lopulla oli 295 259 luonnontieteellistä näytettä sekä noin 18 000 puutarhakasvia kasvitieteellisen puutarhan elävien kasvien kokoelmassa.

Kanavuoren kokoelmatilojen hyllytys ja luettelointiurakka on jatkunut toimintakertomusvuonna.

KULTTUURIHISTORIALLISET KOKOELMAT

Kuva-arkistot ja digitaalisointi

Timo-Pekka Oikarinen digitoi museon kuvakokoelmia ja uusia lahjoituksia.

Taidekokoelma vuonna 2014

Eero ja Erkki Fredriksonin säätiön taidekokoelmasta saatiin lisää keskisuomalaisen taiteen deponointeja Jyväskylän yliopistolle. Tavallaan kyseessä oli jatko 2003 tulleelle deponoinnille. Työt luettelointiin museon tietokantaan.

Museo haastatteli Leena-Maija Alhoa, jonka lapsuuden mieluisa leikkipaikka oli Ryhtilä-rakennuksen kivijalka. Hän vietti lapsuutensa ja varhaisnuoruutensa Jyväskylän kasvatustieteellisen korkeakoulun maisemissa. Musiikinopettajana elämäntyönsä tehnyt Leena-Maija Alho on seminaarin ja kasvatustieteellisen korkeakoulun lehtorina toimineen tunnetun musiikkipedagogin Eino Roihan tytär. Kuva Pekka Hassinen.

Lahjoituksia

Merkittävimpiä tiedemuseon saamia lahjoituksia toimintakertomusvuonna olivat seminaarin ja kasvatustieteellisen korkeakoulun lehtori Sakari Kuusen ja korkeakoulun ensimmäisellä vuosikurssilla v. 1934–1936 opiskelleen Siiri Nurmen valokuva- ja arkistoaineistot.

LUONNONTIETEELLISET KOKOELMAT

Luonnontieteellinen osasto liittyy kokoelmiinsa sen toimialaan eli luonnontieteisiin (luonnonhistoriaan), liittyvää näyteaineistoa. Osasto säilyttää näyteaineistoa eliöyhteisöistä ja dokumentoi tietoa ympäristön tilasta ja sen muutoksista tutkimuksen, opetuksen, valistuksen ja yhteiskunnallisen päätöksenteon tarpeisiin. Kokoelmiin pohjaten museo osallistuu yliopiston opetukseen, ympäristökasvatukseen, tutkimukseen ja tiedotukseen. Museo esittelee kokoelmiaan näyttelyissään ja antaa kokoelmat yliopiston sisäiseen tutkimus- ja opetuskäyttöön sekä viestinnän käyttöön.

Erityisen tärkeitä luonnontieteellisen osaston kokoelmat ovat yliopiston bio- ja ympäristötieteiden laitoksen opetus- ja tutkimuskäytössä, joissa kokoelma-näytteitä käytetään muun muassa referenssinäytteinä ja opetusmateriaalina.

Museo tarjoaa kokoelmapalvelujaan yliopiston ulkopuolisille tahoille kuten ympäristöviranomaisille ja kolmannen sektorin toimijoille, jotka käyttävät kokoelmia esimerkiksi eliölaajien uhanalaisuusarvioinneissa sekä lajintuntemusopetuksessa ja ympäristökasvatuksessa. Museo myös lainaa kokoelmanäytteitään tutkimus- ja opetuskäyttöön.

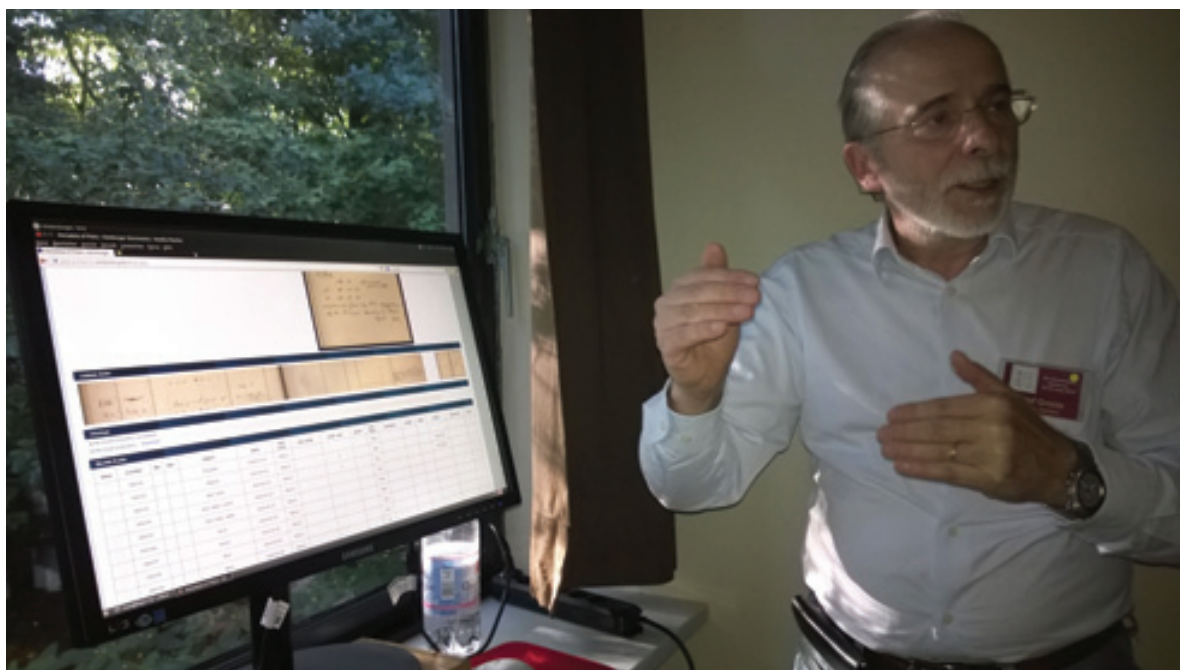
Toimintakertomusvuonna museo tarjosi Keski-Suomen museolle konsultointiapua Lyseon luonnontieteellisten kokoelmien inventointia, luettelointia ja konservointia varten.

Suurimmat lahjoitukset museon kokoelmiin olivat Satu Kuntsin 397 kovakuoriaisnäytettä ja Kari Kulman 356 perhosnäytettä. Kuolleita lintuja vastaanotettiin 2 ja nisäkkäitä 3. Osa näistä ja vanhemmista näytteistä konservoitiin.

YHTEISKUNNALLINEN PALVELUTOIMINTA

Tiedemuseo on parantanut tietokantojensa saavutettavuutta jatkamalla aineistojen digitointia. Myös yhteistyötä kirjaston JYX-julkaisuarkiston kanssa on jatkettu.

Euroopan yliopistollistollisten museoiden organisaation Universeumin kongressi Hampurissa. Kongressivierailta oli mahdollisuus tutustua Hampurin yliopiston observatorioalueeseen Bergedorfiin, joka on yksi Euroopan merkittävimmistä. Siihen kuuluu useita tutkimusrakennuksia ja kaukoputkia. Viereisellä sivulla Strasburgin yliopiston professori Hugues Dreyssé, joka toimii ICOM:in alaisen yliopistollisten museoiden (UMAC) puheenjohtajana. Tohtori Thomas M. Kaiser esittelee hänelle Hampurin yliopiston luonnontieteellisen museon kokoelmia. Saman sivun alakuvasa tohtori Detlef Groote kertoo siitä, miten tähtitaivaan ja avaruuden vanhat lasinegatiivikuvat saavat uusia ulottuvuuksia, kun ne digitoidaan ja kontekstitiedot siirretään tietokantaan. Kuvat Pirjo Vuorinen.

Digitointityötä tehtiin sekä museon henkilökunnan että harjoittelijoiden työpanoksella. Kulttuurihistoriallisella osastolla kuvakokoelman digitointia jatkettiin ja kuvakokoelmasta on tällä hetkellä digitaalisessa muodossa noin 47 000 kuvaa. Museon luonnontieteellisen osaston digitoidut kokoelmanäytteet yhdistetään avoimessa käytössä olevaan kansainväliseen Global Biodiversity Information Facility (GBIF, www.gbif.org) -portaaliin. Vuoden 2014 loppuun mennessä portaalin kautta saavutettavissa oli luonnontieteellisen osaston 104 296 museonäytettä eli 35 % näytteistä.

Tiedemuseolla on määritetty museolle toimitettuja näytteitä sekä vastattu puhelimitse ja sähköpostilla yleisökyselyihin. Museo lainasi näytteitä, esineitä, valokuvia sekä taideteoksia tutkimusta, opetusta, näyttelyitä ja muuta yhteiskunnallista toimintaa varten. Tiedot Keski-Suomen lintutieteellisen yhdistyksen ja Suomen selän lintutieteellisen yhdistyksen alueilta toimitetuista linnuista ilmoitettiin valtakunnalliseen lintuhavaintojärjestelmä Tiiraan.

KULTTUURIHISTORIALLINEN OSASTO

Näyttelykeskus Seminarium-rakennuksessa sekä virtuaalisena verkossa

Syksyn 2010 tulosneuvotteluissa museo sai strategisen rahoituksen Seminariumiin toteutettavan yliopiston akateemista kulttuuriperintöä ja oppihistoriaa esittelevän näyttelyn toteuttamiseksi ja suunnittelutyöt aloitettiin heti vuoden. Näyttelykäsikirjoitus valmistui vuoden 2012 lopussa ja näyttelykeskus avattiin juhluvuoden 2013 lopulla. Se on osa Student Life ja Academic Life -toimintoja ja Seminaarinmäen kampuksen kulttuurihistorian elävöittämistä. Toimintaketomusvuosi on ollut näyttelykeskuksen toiminnan ensimmäinen. Museokaupan yhteydessä oleva näyttelytila, Tissarin kokelasali sekä perusnäyttelytila ovat toimineet kohtauspaikkana ja luoneet puitteet niin tiedemuseon omalle kuin yliopiston ja kampuksen muulle kulttuuriryölle ja -toiminnalle.

Liikunnan juhluvuoden näyttelyn posterit sijoitettiin keväällä pysyvämmiin Liikunnan ensimmäisen kerroksen käytävän seinälle

Pirjo Vuorinen pitämässä esitelmää Soihtu-näyttelykeskuksesta Universeum-kongressissa Hampurin yliopiston Geomatikumissa. Kuva Tanja Koskela.

Digitointityöryhmä

Museo oli edustajana yliopiston digitointityöryhmässä, jossa vuosi 2014 oli työntäyteinen Työryhmässä mm. laadittiin ohjeita laitteiden muuttoihin, jotta oppihistoriallisesti arvokasta aineistoa ei joutuisi hukkaan. Samalla pohdittiin digitoinnin mahdollisuuksia ja suunniteltiin laitehankintoja.

P-rakennuksen korjausrakentamiseen liittyvän muuton yhteydessä työryhmä laati yleiset muutto-ohjeet, jotka Saana Tammisto kokosi.

Rakennussuojelu

Uuden yliopistolain myötä tapahtuneet muutokset yliopistojen kiinteistöjen omistajuudessa ja kiinteistöpolitiikassa hakevat vielä rajojaan. Selkiytymätön tilanne on tuonut haasteita, jotka liittyvät erityisesti vanhempaan, kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen rakennuskantaan.

Rakennushistoriaselvitykset

Rakennushistoriallinen selvitys (RHS) on lausunnonannon ja suunnittelun tärkeä työkalu. Museo on tehnyt lukuisia selvityksiä sekä työmaadokumentointeja. Asiantuntemuksen lisäksi sille on kertynyt alalta merkittävää kokemusta.

Norssin rakennushistoriallinen tutkimus

Jyväskylän normaalikoulun rakennushistoriaselvitys saatiin lähes valmiiksi toimintakertomusvuonna. Tiedemuseo otti sen teossa riskin jatkaessaan projektia, vaikka museolle oli ilmoitettu, ettei selvitystä tarvita. Mutta ensimmäisen raakavedoksen valmistuttua rakennuttajan ja rakentajan kiinnostus heräsi ja selvitystä alettiinkin kaivata korjausrakennustyön tueksi. Rakennustutkija Ulla Pohjamo sai selvityksen omalta osaltaan

Opettajankoulutuslaitoksen kuvaamataito, joka joutui muuttamaan kahteenkin otteeseen päärakennuksen remontin tieltä, sai väliaikaiset tilat X-rakennuksen pohjakerroksesta, entisen poikien veistosalin tiloista. Kuvat Pirjo Vuorinen.

Museo toimitti remontoitavan päärakennuksen työmaa-aitojen koristeena olleita kuvia ja muokkasi tekstit, joissa esitellään yliopiston historiaa ja Aallon arkkitehtuuria.

valmiiksi lokakuussa ennen äkillistä sairastumistaan ja poismenoaan. Pekka Hassinen teki sen jälkeen vielä viimeistelytyöt taittoon. Norssin rakennushistoriaselvitys päätettiin painaa tiedemuseon julkaisusarjassa.

Puistokoulun työmaadokumentointi

Puistokoulun dokumentointiprojektia tehtiin kaupungin tilapalveluille Puistokoulun työmaalla. Maiju Nurminen sai ensimmäisen version valmiiksi toimintakertomusvuoden lopussa. Museo toteuttaa dokumentointia kaupungin tilaustyönä.

Päärakennus, Urheiluhalli U2

Päärakennuksen korjausrakentaminen jatkui. Työt olivat alkaneet jo vuonna 2013. Vuoden 2013 lopussa aloitettu U2-hallin remontti valmistui marraskuussa 2014.

X-rakennus valmistuu

Pirjo Vuorinen oli mukana asiantuntijana arkkitehtitoimisto Peltosella kommentoimassa X-rakennuksen kalusteiden kunnostamista.

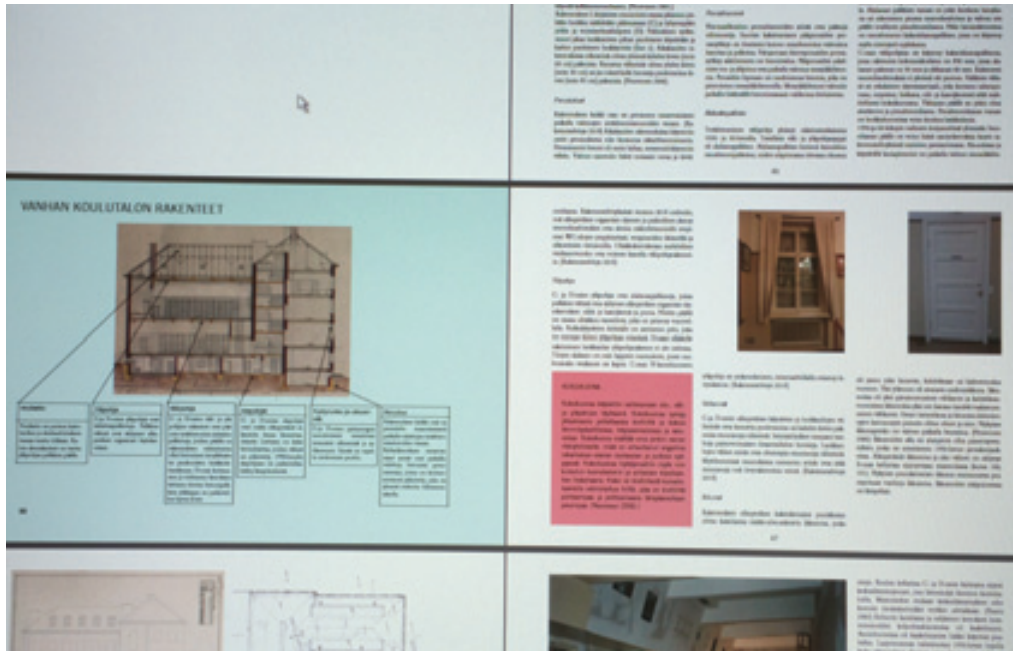
T-rakennuksen korjausrakentaminen valmistui keväällä 2014. Museo hoiti rakennuksen taideripustukset ja oli mukana sisustussuunnittelussa ja kalustamisessa tehden yhteistyötä arkkitehtitoimisto Jaatisen sisustusarkkitehti Merja Kivirannan kanssa.

T-rakennuksen sisustussuunnitelmasta vastasi sisustusarkkitehti Merja Kiviranta (oik.) arkkitehtitoimisto Jaatiselta. Värimaailma pyrittiin säilyttämään alkuperäisen kaltaisena. Myös alkuperäisiä huonekaluja kunnostettiin mahdollisimman paljon, vaikka sen lisäksi hankittiin uusia kalusteita, jollaisesta esimerkki kuvassa. Kuvassa myös Pekka Jaatinen yliopiston henkilöstöpalveluista sekä Pirjo Vuorinen.

Lozzin ruokala siirtyi korjausrakentamisen vuoksi yliopiston kirjaston ensimmäisen kerroksen kurssikirjoille varattuun tilaan. Museo toimi yhteistyössä arkkitehtitoimisto Sipinen Oy:n kanssa kirjastorakennuksen historiaan liittyvien suurkuvien valitsemisessa ja tuottamisessa ruokailutilaan. Kuva Pekka Hassinen.

Kuvassa taitto-ohjelman sivu Jyväskylän normaalikoulun rakennushistoriaselvityksestä, jonka teki toimintakertomusvuonna edesmennyt rakennustutkija Ulla Pohjamo.

Viereisellä sivulla kangasnäytteitä X-rakennuksen sisustussuunnitelmaa varten. Pirjo Vuorinen oli X-rakennuksen historian asiantuntijana neuvottelemassa arkkitehtitoimisto LPV:n suunnittelijoiden kanssa. Sisustukseen pyrittiin valitsemaan tälle Aallon 1950-luvun työlle sopivat materiaalit ja värit. Työ on erityisen haasteellista, koska rakennuksen käyttötarkoitus on muuttunut koulurakennuksesta laitosrakennukseksi. Kuvat Pirjo Vuorinen.

Minerva Koski aloitti työmaadokumentoinnin ja Maiju Nurminen teki työmaadokumentoinnin raportin, jonka viimeistely jäi kuitenkin kesken. Dokumentointi toteutettiin alihankintana Alvar Aalto -museolle, mutta siirtyi sitten yliopiston tiedemuseolle.

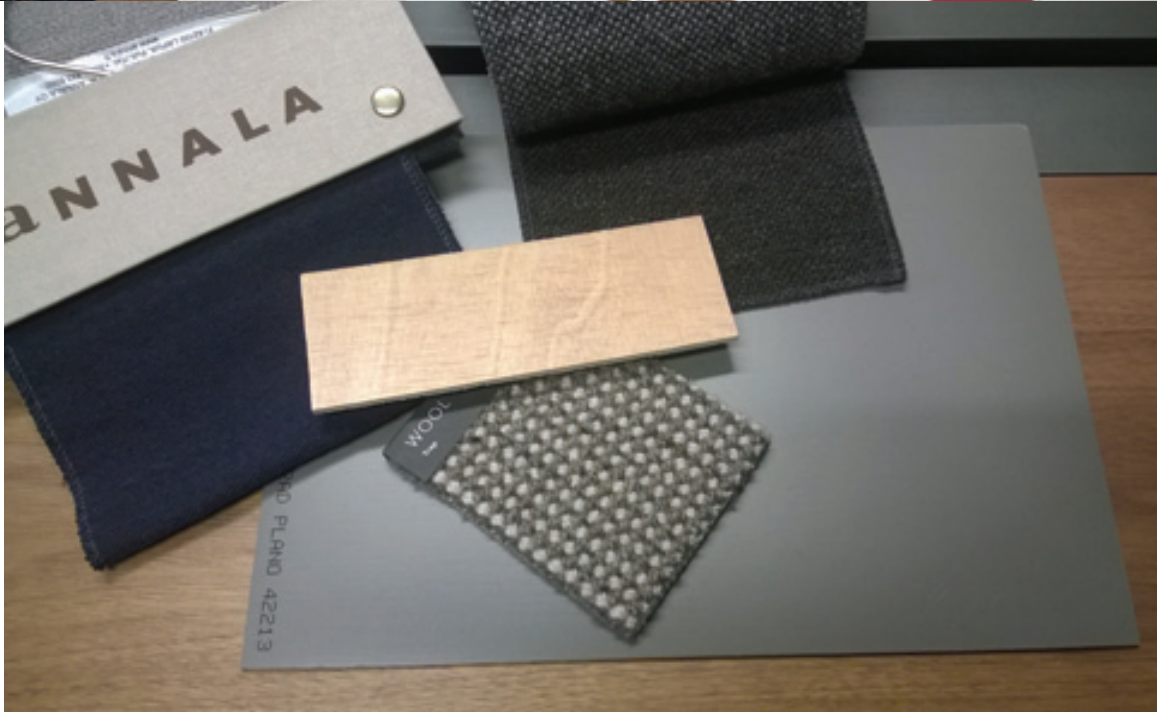
Rakennushankkeita, selvityksiä, muuttoja

Riikka Mäkipelkolan laatima laaja Villa Ranan rakennushistoriaselvitys valmistui vuoden 2014 alussa. Väritutkimuksen rakennuksesta teki Mestarinpuolikas.

Toimintakertomusvuonna aloitettiin myös työmaadokumentointi liittyen Lyhdyn ja Lozzin peruskorjaukseen. Pääsuunnittelijana toimi arkkitehtitoimisto Mustonen. Tiedemuseon rakennustutkija Riikka Javanainen aloitti työmaadokumentoinnin toukokuussa.

Rehtoraatti tyhjeni 17.2. siirryttyään Mattilanniemen Kärkeen. Rehtoraatin kalusteita ja muuta irtaimistoa siirtyi muuton yhteydessä Kanavuoren säilytystiloihin. Museo toimi yhteistyössä kuljetusliike Niemen kanssa.

Etualalla alankomaalainen paikan brändäykseen erikoistunut tutkija Robert Govers, joka osallistui Midnordic Culture Days -seminaariin Porissa ja Raumalla. Seminaarin teemana oli paikallisen kulttuuriympäristön vaaliminen, sen brändäys ja vanhan kulttuuriperinnön saaminen osaksi tätä päivää. Osa seminaarilaisista tuli tutustuneeksi viereisellä sivulla esiteltävään euralaiseen kemi-kaliokauppaan. Eurassa retkeillessä tutustuttiin myös Kauttuan tehdasalueeseen ja Alvar Aallon saunaan. ”Case Kauttua” esitteli ruukin puiston klubilla professori Pekka Korvenmaa (kuvassa oikealla) ja Aallon rakennusten merkityksestä puhui Alvar Aalto Säätiön johtaja Tommi Lindh. Kuva Pirjo Vuorinen.

Villa Ranan tilasuunnitelma

Kunnostetusta Villa Ranasta kaavailtiin tiloja yliopiston tiedemuseolle (ks. s. 7) sekä historian ja etnologian laitokselle HELA:lle. Yhdessä arkkitehtitoimisto Schulmanin kanssa museo oli ehtinyt tehdä vuoden 2013 lopulla hankesuunnitelmat käyttöönsä tulevista tiloista: esinetutkimustiloista, työhuoneesta, museomestarin huoneesta ym. Arkkitehdit Sari Schulman ja Johanna Luhtala toimivat pääsuunnittelijoina. Henkilökunta oli

mukana suunnittelutyössä, jonka vaiheita käytiin läpi henkilökuntapalaverissa.

Kun rakennusluvut ja urakkatarjoukset oli saatu, aloitettiin ns. valmistelevat työt, mikä tarkoitti alapohjan kosteuseristysten korjaamista sekä ulko- että sisäpuolelta, puutarhan suojaamista ja sen kasvien evakuointia. (Villa Ranan ympäristöön oli osittain jo toteutettu puutarhan restaurointisuunnitelma, jota museo oli kritisoinut, koska tiedossa oli jo tuolloin ollut tuleva

Midnordic Culture Days -seminaariin osallistuneet Turun yliopiston ja sen Porin yksikön tutkijat, jotka ovat kartoittaneet kulttuuriperinnön merkitystä alueellisessa brändäyksessä, veivät osan seminaarilaisista tutustumaan yhteen tutkimuskohteeseensa, euralaiseen kemikaliokauppaan. Pirjo Hamm-Hakamäki pitää kauppaa Hammin vanhassa talossa. Hän on tuotteistanut Euran kemikaliota huippuluokan parfyymivalikoimalla ja pitämällä salonkia, parfyymi-iltoja sekä syksyisin valoiloja läheisessä jokirannassa. Kuvat Pirjo Vuorinen.

Seminarium-rakennuksen näyttelytilassa pidettiin joulunäyttely, jossa esiteltiin seminaarin jouluperinteitä. Internaatissa asuneet opiskelijat eivät useinkaan huonojen kulkuyhteyksien vuoksi päässeet jouluksi kotiin, vaan viettivät joulujuhlaa seminaarissa sekä seminaarin opettajien perheissä. Seminaarissa opiskelleiden kansakoulunopettajien välityksellä jyväskyläläisistä joulutavoista ja joululauluista tuli vähitellen koko maan kansallista jouluperinnettä. Kuva Pirjo Vuorinen.

peruskorjaus.) Villa Ranan ensimmäiseen kerrokseen tehtiin betonivalut uuden ilmastointijärjestelmän putkistoa varten.

Vuosi 2013 oli ollut museolle muutoinkin hektinen, olihan se yliopiston juhluvuosi. Silloin oli paitsi tehty perusnäyttelyä ja muutettu kokoelmia myös suunniteltu uusia tiloja. Suunnitelmaa tehdessä kävi ilmi, että museon tarvitsemien tilojen vuokra nousisi kohtuuttomasti.

Yliopiston hallinnosta kuitenkin ilmoitettiin – museon ihmeteltyä uutta vuokratasoa, joka veisi leijonan osan sen varsinaiseen toimintaan tarkoitetuista varoista – ettei museo tule saamaan mitään lisärahaa. Tällöin

tiedemuseo joutui toteamaan, että muuttoaikheet Villa Ranaan raukeavat.

Jo syyskesällä 2013 yliopiston hallinto oli alkanut epäroйдä suunnitelman toteuttamista. Se pyysi hanke-suunnitteluryhmää pienentämään kustannuksia. Ryhmä pystyikin tekemään puolen miljoonan euron karsinnan, mutta se ei riittänyt. Toimintakertomusvuoden keväällä yliopisto ilmoitti, ettei se ota tiloja käyttöönsä Suomen Yliopistokiinteistöltä, koska sen perimät vuokrat nousisivat liian korkeiksi. Kiinteistön omistaja SYK päätyi loppukesästä keskeyttämään korjaustyöt ja purkamaan työmaa-aidat. Kulttuurihistoriallisesti hyvin arvokas

suojeltu rakennus seisoo tyhjiään odottamassa virallisia päätöksiä.

Seminaarinmäen valaistus

Seminaarinmäen valaistussuunnittelun seurantaryhmä kokoontui 10. kesäkuuta. Ensimmäisessä toimintakertomusvuoden suunnittelukokouksessaan työryhmä päätti, että Ryhtilän takainen metsäpolku kunnostetaan ja valaistaan. Tätä ollaan jo toteuttamassa, ja myöhem-

min syksyllä valmistui myös suunnitelma koko Seminaarinmäen valaistuksesta. Valaistuksen ongelmat ovat liittyneet juuri siihen, että alueelta on puuttuu kokonaisuunnittelu.

Kalusteinventoinnit

Lozzin ruokalan muuttaessa kirjastorakennuksen kursikirjastotiloihin Tauri Kankaanpää ja Mari Räihä tekivät Lozzi-rakennuksen kalusteinventoinnin. Kalusteet

Tauri Kankaanpää korjaa susivetriinin irronnutta kattoelementtiä luontomuseon Vesilinnan perusnäyttelytilassa. Kuva Tanja Koskela.

Taideryhmä *Mind Less Company* (Kaisa Lipponen, Stefan Nyström, Pekka Hassinen sekä järjestelytyöryhmän jäsen Egge Kulbok-Lattik) piti Jyväskylässä taiteen kutsusymposiumin *Kohti markkinarakoja*, jossa pohdittiin taiteen moninaisia ongelmia nyky-yhteiskunnassa. Museo tarjosi Tissarin kokoelmahuoneen tilat symposiumin sessioon, jonka otsake kuului: ”Banalisoitu taiteilijuus”. Kuvassa pöydän ympärillä Taiteen Edistämiskeskuksen johtaja Minna Sirnö, läänintaiteilija Kirsi Pitkänen, KM Ilkka Kuukka, kuvanveistäjä Martti Aiha, kuraattori Leena Lokka, kuvataiteilijat Ron Nordström, Kaisa Lipponen ja Stefan Nyström, kriitikko Otso Kantokorpi, Suomen Taiteilijaseuran edustaja Hannele Romppanen ja kuvataiteilija Jussi Petäjäniemi. Kuva Pekka Hassinen.

siirrettiin Kanavuoren säilytystiloihin sekä Liikunnalle. Muutossa käytettiin kuljetusliike Niemen palveluksia.

Valaisin ja irtaimistoinventoinnit toteutettiin korjausrakennushankkeiden yhteydessä myös Lyhdyssä ja päärakennuksessa.

Riikka Javanainen teki vuonna 2014 yhteenvedon Lozzin, Lyhdyn ja Naatin irtaimistoinventoinneista. Yhteenvedoon on koottu tiedot kaikista aiemmista inventoinneista. Philologian tyhjennyksen yhteydessä Riikka Javanainen ja Maiju Nurminen lisäsivät siihen vielä P-laitosrakennuksen huonekalujen inventoinnin.

Ulkovalaisininventointi

Riikka Javanainen aloitti seminaarinmäen ulkovalaisininventoinnin julkisivujen valaistuksesta. Sen on tarkoitus valmistua seuraavana vuonna.

NÄYTTELYTOIMINTA

NÄYTTELYKESKUS SOIHU

Marraskuussa 2013 avatussa näyttelykeskus Soihdussa Seminarium-rakennuksessa on esillä Jyväskylän yliopiston tiedemuseon perusnäyttely Oi kuvatuksia ja mielujohteita, joka esittelee yliopiston ja sen edeltäjien opetuksen ja tutkimuksen historiaa. Esillä on myös Jorma ja Anna-Liisa Tissarin Jyväskylän yliopistolle lahjoittama, merkittävien suomalaisten 1900-luvun modernistien teoksista koostuva taidekokoelma. Näyttelykeskukseen kuuluu lisäksi Kipinä, jonka muodostavat museon vaihtuvien näyttelyiden tila ja sen yhteydessä oleva pieni museokauppa Kipinä-soppi sekä olohuone.

Museokauppa

Luonto-soppi Vesilinnassa ja Kipinä-soppi Soihtunäyttelykeskuksessa saivat lokakuussa rinnalleen myös yliopistokauppa Sopin, jonka avajaisia vietettiin. Kaikki yksiköt siirrettiin yliopistopalveluiden alaisuuteen.

Museo oli suunnittelemassa Soppi-yliopistokauppatuotteita. Pirjo Vuorinen osallistui yhdessä Tanja Koskelan kanssa Soppi-ohjausryhmän toimintaan, joista ensiksi mainittu oli mukana myös Soppi-tapahtumien suunnittelutyöryhmässä.

KULTTUURIHISTORIALLISEN OSASTON VAIHTUVAT NÄYTTELYT

Koulutuksen ja tutkimuksen menestystarina 10.10.2013 – 17.3.2014

Edellisenä vuonna museo kokosi liikuntatieteellisen tiedekunnan 50-vuotisjuhlanäyttelyn Koulutuksen ja tutkimuksen menestystarina yhteistyössä tiedekunnan ja sen emeritusten kanssa. Toimintakertomusvuonna näyttelyn posterit päätettiin sijoittaa pysyvämmiin Liikunta-rakennuksen ensimmäiseen kerrokseen.

Aistein – Kokemuksia Seminaarinmäestä 31.5. saakka

Opiskelijavoimin kootussa näyttelyssä oli esillä Taiteen ja kulttuurin tutkimuksen laitoksen Elinympäristön arvot -kurssilla tuotettua materiaalia.

Joulujuhlan kunniaksi – näyttely Seminaarinmäen jouluperinteistä 19.11.–10.1.2015

Näyttely esitteli joulunvieton perinteitä Seminaarinmäellä 1800-luvulta nykypäivään.

KOE / ympäristö

Kulttuuriympäristön tutkimuksen maisterikoulutusohjelman opiskelijoiden kokoama posterinäyttely. 25.11.–20.2.2015

Ensimmäinen gradunäyttely 11.6.–8.11

Physiikkaa ja zoologiaa – oppikirjoja suomenkielisille -näyttely esitteli seminaarin kirjastoa ja lehtoreiden oppikirjatutustantaa. Näyttely perustuu Piia Määtän seminaarin kirjastoa käsittelevään pro gradu -tutkielmaan. *Jyväskylän kansakoulunopettajaseminaarin kirjaston kokoelmien muodostuminen 1863–1905*. Se oli ensimmäinen tiedemuseon järjestämä gradunäyttely, joita on tarkoitus pitää lisää tulevana vuosina.

Janne Vilkkunan virtuaalinen juhlasivusto

Museonjohtaja Janne Vilkkunan täyttäessä elokuussa 60 vuotta tiedemuseo ja Taiku toteuttivat nettisivuston, johon koottiin Janne Vilkkunan elämään ja elämäntyöhön liittyvää aineistoa eräänlaiseksi virtuaaliseksi juhlasivustoksi ja ”ilmiökeskeiseksi museoksi”. Se toteutettiin Wordpress-alustalle. Janne Vilkkunan tuntevat pystyivät lähettämään onniteluaan ja lisäämään mm. valokuvia ja arkistoaineistoa sivuille. Tämän tyyppistä portaalia voidaan kehittää eteenpäin ja tarjota esimerkiksi yliopiston käyttöön merkkipäivien ja eläköitymisten yhteyteen. Janne Vilkkuna -sivusto on osoitteessa <http://jannemuseo.com/>.

Museologian seminaari Educa-rakennuksessa. Seminaari johti professori Janne Vilkuna (vas.) ja työtään esitteli Sinikka Myyrä. Etualalla selin Silvia Rinne, takana keskellä Outi Ahonen. Kuva Pirjo Vuorinen.

LUONNONTIETEELLINEN OSASTO

Museon luonnontieteellisellä osastolla on sekä perusnäyttely että vaihtuvia näyttelyitä. Osaston näyttelytoiminnan tehtävänä on luonnonperintöön liittyvän tutkimustiedon esittely, opetus ja tiedonvälitys sekä ympäristökasvatus. Vaihtuvien näyttelyiden teemoiksi valitaan ajankohtaisia ja museon toiminta-ajatukseen sopivia aiheita. Museo järjestää näyttelyjen yhteydessä opetus- ja opastustoimintaa muun muassa opastettujen näyttelykierrosten ja valmiin, www-sivuilla saatavilla olevan opetusmateriaalin muodossa.

Luontomuseon perusnäyttely

Perintönä ympäristö -perusnäyttely esittelee Keski-Suomen luontoa vanhimmasta kallioperästä 2000-luvun kohteisiin ja johdattelee maakunnan lukuisille luontopoluille. Perusnäyttelyn rakentaminen on toteutettu Länsi-Suomen lääninhallituksen Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) myöntämin varoin. Perusnäyttely on suunniteltu ympäristökasvatusta silmälläpitäen. Joulukuussa perusnäyttely täydentyi ilmastonmuutosta esittelevällä osiolla. Näyttely on toteutettu Jyväskylän yliopiston Opettajankoulutuslaitoksen ja tiedemuseon sekä Helsingin yliopiston fysiikan laitoksen yhteistyönä. Näyttelyyn on saatu rahoitusta EU:n 7. puiteohjelmasta. Lisäksi perusnäyttelyyn lisättiin Keski-Suomen alu-

Yliopiston digitointiryhmä tutustui uuteen kirjojen digitointilaitteistoon, joka hankittiin yliopistolle. Hankinta pidettiin erityisen ajankohtaisena, koska sisäilmaongelmissa vaurioitunutta kirjallisuutta haluttiin sähköiseen muotoon. Tähän liittyy kuitenkin paljon ratkaisemattomia tekijänoikeuskysymyksiä. Myös laitteen käyttökustannusten jakaminen on pohdinnan alla. Oikealla digitointiryhmän puheenjohtaja, museon johtokunnan puheenjohtaja professori Heikki Hanka (oik.) ja Jarno Viikki, yliopistopainon digitoija. Kuva Pirjo Vuorinen.

een kansallispuistoja esittelevä Metsähallituksen tuottama posterit. Tätä osiota on tarkoitus täydentää myöhemmin vielä virtuaaliosiolla. Matkakeskuksen vitriini uudistettiin maaliskuussa: vitriinissä on esillä täytetty ilves, viirupöllö ja karhun kallo. Vitriini esittelee Keski-Suomen luonnon ominaispiirteitä ja koko tiedemuseon toimintaa.

Luontomuseon vaihtuvat näyttelyt

- *Sademetsän lapset, 1.11.2013 - 31.3.2014*
Hondurasilaisten lasten ja nuorten ottamia luontokuvia. Kuopion luonnontieteellisen museon kiertonäyttely.
- *Näin me sen näimme 4.4. - 4.5.*
Petäjäveden ja Laukaan kansalaisopiston luontovalokuvakurssin satoa.
- *Mummolan maataiset 9.5. - 19.10.*
Kirsti Hassisen valokuvia ja multimediaesitys maataiseläimistä sekä Arja Leppäsen maataiseläinaiheisia huovutustöitä.

Osana joulunäyttelyprojektia OKL:n opiskelijat toteuttivat lehtori Marjo Aution johdolla perinteiset ikkunoiden "lasimaalaukset" silkkipapereista. Museo toimitti näyttelyä varten aineistoja. Saman tyyppisiä oppilaiden tekemiä ikkunakoristeita on käytetty jo 1920- ja 1930-luvuilla joulun alla koristamassa vanhaa juhlasalia. Kuvat Pirjo Vuorinen.

Yliopistopainoon on tullut paljon uusia materiaaleja ja tekniikoita, joilla voidaan esimerkiksi mainostaa laitosten toimintaa. Aivan kaikki uutuudet eivät ole osoittautuneet toimiviksi. Museon Soihtuperusnäyttelyä mainostaneet asfalttitarrat eivät pysyneet kiinni asfaltissa. Kuva Pekka Hassinen.

- *Vuoden Luontokuvat 2013 22.10. - 30.11.*
Suomen Luonnonvalokuvaajat ry:n tuottamassa kiertonäyttelyssä Pohjoismaiden suurimman luontokuvakilpailun palkitut kuvat.
- *Korpeeko? – Hanki hyvä mieli vapaaehtoisesta metsiensuojeluohjelma METSOsta. 2.12.2014 - 1.2.2015*
Keski-Suomen ELY-keskuksen näyttely.

Luontomuseon muut näyttelyt

- *Haapasuo talvella* -dioraama. Mäkiähon juustola, Leivonmäki.
- *Rutajoki kesällä* -dioraama. Vanhan Penttilän viinitila. Leivonmäki.
- *Jyväskylän kaupunkiluontoa* -dioraama. Jyväskylän matkakeskus.
- *Rutajoki-Päijänne* -dioraama. TB -huoltamo Leivon huoltamo Oy. Leivonmäki.
- *Keski-Suomen metsä- ja vesiluontoa* -dioraama. Bio- ja ympäristötieteiden laitos.

Yliopiston opastusjärjestelmien tekeminen on monitahoinen prosessi, johon saattaa jäädä puutteita, kuten kuvan opaste-
tauluihin, joista puuttuu Soihtu-näyttelykeskus ja museon tiedot.

OPPIHISTORIALLISET LAITOSNÄYTTELYT

- Bio- ja ympäristötieteiden laitos, Ambiotica, Ylistönrinne.
- Educa, 2. kerros, Rakennuksen vaiheita esittelevä vitriini.
- Historica, 2. kerros, Rakennuksen vaiheita esittelevä vitriini.
- Koulutuksen tutkimuslaitos, Opinkiven aula.
- Musiikin laitos, Musica, 3. kerros.
- Niilo Mäki Instituutti (Asemakatu 4), professori Niilo Mäen elämäntyötä esittelevä vitriininäyttely.
- Normaalikoulu, Normaalikoulun ala-asteen aula.
- Tapiolan päiväkotit (Kalervonkatu 12), päiväkodin historiasta kertova näyttely.
- Yliopistopainon vitriini (Cygnaeuksenkatu 3).

- Oppio, 2. kerros.
- Nanotalo (Nanoscience Center), nanoteknologiaa hyväksi käyttämällä valmistettuja tuotteita esittelevä vitriini, joka on tehty yhteistyössä nanotiedekeskuk-
sen kanssa.
- Päivärinteen päiväkotit (Kansakoulukatu 2), päiväko-
din historiasta kertova vitriini.

VERKKONÄYTTELYT

Museon verkkonäyttelyt näkyvät sivulla <https://www.jyu.fi/erillis/museo/kho/nayttely/verkkonayttelyt>. Uusin verkkonäyttely on toimintakertomusvuonna val-
mistunut perusnäyttelyn verkkosovellus *Oi kuvatuksia ja*

Aukeaman kuvat Villa Ranan katselmuksesta, jonka yhteydessä jo tiedettiin, että rakennuksen korjaustyömaa tulee jäämään kesken. Alakuvassa museovirastolle selvitetään ajantasaista tilannetta. Kuvassa museoviraston rakennushistorian osaston intendentti Jaakko Holma, osaston arkkitehti Pekka Lehtinen (kolmas vasemmalta), yliopiston tiedemuseon rakennustutkija Riikka Mäkipelkola sekä rakennuttajan rakennuskonsultti Pasi Korhonen. Viereisen sivun alakuvasta näkyy, kuinka Villa Ranan korjausrakentamisen yhteydessä lattian alle valettiin massiivinen IV-kanava. Kuvat Pirjo Vuorinen.

Villa Ranan työmaan lopetuskokous. Kiinteistön omistaja päätti ajaa työmaan alas, koska yliopisto on ilmoittanut luopuvansa rakennuksesta. Oikealta insinööri Timo Piispanen yliopiston tilapalvelusta, rakennuttajan konsultti Pasi Korhonen Inmeco Oy:stä, kampusmanageri Riitta Pirilä, Henry Lindgren Mittatyö Holopaiselta. Kuva Pirjo Vuorinen.

mielijuhteita. Sen on toteuttanut Movya Oy ja se sisältää näyttelyssä nähtävänä olevat videot sekä niihin liittyvää oheismateriaalia.

TAPAHTUMAT

Joulutyöpajat

Joulun alla museo järjesti himmelikurssin ja joulukorttityöpajan. Joulukorttipajan ohjasi Henna Hietainen 3.12., Tiiti Tynkkynen veti himmelityöpajan viikon päästä ja Pirkko Audejev-Ojanen piti yleisöesitelmän Joululehtien tarinaa 12.12.

Kulttuurisuunnistus

Kulttuurisuunnistus järjestettiin 14.9.

JY:n Tieteen päivät, Keski-Suomen päivä ja Yläkaupungin yö

Soihtu-näyttelykeskus ja Luontomuseo olivat avoinna Jyväskylän yliopiston Tieteen päivät tapahtuman aikaan 2. huhtikuuta, Keski-Suomen päivänä 14. huhtikuuta sekä Yläkaupungin yössä 20. toukokuuta.

Kansainvälinen museopäivä

Museo järjesti erityisopastuksia kansainvälisen museopäivän kunniaksi.

Kaupungin museolehtorit pitämässä palaveria Soihdussa. Kuva Pirjo Vuorinen.

Muita tapahtumia

- 24.2. - 2.3. Keski-Suomen koulujen talvilomaviikko, kävijöitä 753.
- 17.5. Yläkaupungin Yö, luontomuseo avoinna 12–21, kävijöitä 151.
- 5.6. Maailman ympäristöpäivä, yleisöopastuksia museon näyttelyihin ja kokoelmatiloihin. Kävijöitä 74.
- 12.9. Sini Malminiemi MLL:n Köhniö-Kypärämäki perhekahvilassa ”museolähettiläänä”. Esitteli museon toimintaa mm. käsinukke-esityksen avulla. Osallistujia n. 20 hlöä.
- 14.9. Jyväskylän Kulttuurisuunnistus, kävijöitä 285.
- 13.-19.10. koululaisten syyslomaviikko, kävijöitä 669.
- 22.10. Sini Malminiemi MLL:n Jyskän perhekahvilassa ”museolähettiläänä”. Esitteli museon toimintaa mm. käsinukke-esityksen avulla. osallistujia n. 10 hlöä.
- 18.11. Sini Malminiemi MLL:n Äijälän perhekahvilassa ”museolähettiläänä”. Esitteli museon toimintaa mm. käsinukke-esityksen avulla. osallistujia n. 20 hlöä.
- 28.11. Kääpätöyöpaja + näyttelyopastus Mäki-Matin päiväkodin Puistoeskareille, osallistujia 16 hlöä. Metsäaiheinen opastus näyttelyssä, oppaana Anu Käppi. Kirjastotilassa kääpien tutkimista mikroskoopeilla ja suurennuslaseilla, ohjaajana Jenna Purhonen.

Professori Tuomo Kauranne vieraili yliopistolla toimiessaan vastaväittäjänä Hannu-Heikki Puupposen tietotekniikka-alan väitöksessä. Hänen isänsä Jouko Kauranne, joka on tehnyt paljon yhteistyötä tiedemuseon kanssa, valmistui kansakoulunopettajaksi Jyväskylän kasvatusopillisesta korkeakoulusta ja toimi myöhemmin Helsingin kaupungin koulutoimen johtajana. Tuomo Kauranne halusi tulla tutustumaan isänsä jalanjälkiin ja kävi mm. yliopiston vanhassa juhlasalissa.

Museon joululounas

Museo järjesti perinteisen joululounaan työntekijöilleen 17. päivänä joulukuuta Turkkilan tilalla Muuramessa. Turkkilan tilan isäntä Ilpo Turkkila ja emäntä Pirkko Turkkila toivottivat vieraat tervetulleiksi. Janne Vilkuna piti lyhyen katsauksen kuluneeseen vuoteen ja museon tulevaisuuden näkymiin. Perinteisen jouluruoan äärelle maalaismiljööseen kokoontuneita museolaisia viihdytti ”soiva postikortti” seurakunnasta.

MUSEON TALOUDEN NÄKYMÄÄ

Museon tulos (tilinpäätös liite 5) oli budjetoitua parempi. Alustavien tietojen perusteella museon tulos on + 112 483 euroa, eli 52 712 euroa parempi kuin budjetoitu tulos. Budjetoitua suurempaa tulosta selittävät suurempana toteutuneet liiketoiminnan tuotot sekä budjetoitua pienemmiksi jääneet henkilöstökulut ja muut toiminnan kulut. Museo sai ennakoitua enemmän rakennustutkimukseen liittyviä työtilauksia. Myös vuoden aikana tapahtuneet eläköitymiset pienensivät henkilöstökuluja. Toisaalta se, että eläköityneen museomestarin

Kansainvälisestä museoiden yhteistyöelimen ICOM:in dokumentointineuvostosta (CIDOC) vierailtiin Jyväskylän yliopistossa suunnittelemassa vuonna 2015 täällä järjestettävää CIDOC-kesäkoulua. Neuvoston työn tarkoituksena on auttaa museoita parhaiden dokumentointitapojen löytämisessä ja tiedottaa uusista museoalan käytännöistä. Kuvassa Nick Crofts ja Maija Ekosaari CIDOC:ista sekä museon johtokunnan puheenjohtaja Heikki Hanka, joka piti tervetuliaispuheen Soihdussa järjestetyssä illanvietossa, sekä Raine Koskimaa. Kuva Pirjo Vuorinen..

tilalle ei saatu palkattua uutta henkilöä, aiheutti kulujen kasvua ulkopuolisten palvelujen ostoissa.

Toimintakertomusvuoden aikana ei saavutettu konkreettisia muutoksia yliopistollisten museoiden rahoitusrakenteen parantamiseksi, vaan työtä on jatkettava edelleen.

VERKOSTOT JA TUTKIMUSYHTEISTYÖ

Museo on selkiyttänyt vuoden aikana tiedemuseorooliaan osallistumalla kansalliseen ja kansainväliseen yliopistollisten museoiden toimintaan. Museo on verkotunut muiden yliopistollisten museoiden kanssa vuonna 2011, jolloin perustettiin Suomen yliopistollisten

Elokuussa avattiin Soppi-yliopistokauppa. Se ohessa toimivat myös museokaupat: Luonto-soppi Vesilinnassa ja Kipinä-soppi Soihtu-näyttelykeskuksessa. Kaikki yksiköt siirrettiin yliopistopalveluiden alaisuuteen. Kuvassa asiakaspalvelustaava Silvia Rinne työssään Kipinä -sopin tiskin takana. Viereisen sivun yläkuvassa toinen asiakaspalvelustaava Jesse Saarinen Soihdusta, harjoittelija Siru Heiskanen Vesilinnasta sekä Soppi-yliopistokaupan kauppiaksi valittu Anne Saarikoski. Alakuvassa Merja Kivirinta, Pirjo Vuorinen, Pekka Olsbo ja Anne Saarikoski kesällä, kun yliopistokaupan tiloja vielä viimeisteltiin.

museoiden neuvottelukunta SYN yhdessä Helsingin yliopistomuseon ja Aalto-yliopiston teollisuushistorian oppiaineen kanssa. Neuvottelukunta laajensi vuoden 2012 lopussa toimintaansa kutsuen mukaan yliopistojen luonnontieteellisiä museoita eri puolilta Suomea.

LUONNONTIETEELLINEN OSASTO

Museon luonnontieteellinen osasto on hakenut yhdessä Itä-Suomen yliopiston/Digitalariumin (joka toimisi myös hankkeen koordinaattorina) sekä Helsingin, Oulun ja Turun yliopistojen luonnontieteellisten museoiden kanssa rahoitusta Euroopan sosiaalirahaston (ESR) kestävästä kasvusta ja työstä 2014–2020 -ohjelmasta Luonnontieteiden digitalisoinnin kansallinen verkosto -hanketta varten. Hankkeen tavoitteena on laatia valtakun-

Yliopiston museon museomestarin Tapani Kahilan läksiäiset pidettiin 13. helmikuuta Seminarium-rakennuksessa, Tissarin kokoelmahuoneessa. Kuvassa Tapani keskustelemassa Mari Räihän kanssa. Vasemmalla Marja-Liisa Hyvönen ja selin Timo-Pekka Oikarinen. Viereisellä sivulla tiedemuseon väkeä sekä kulttuurihistorialliselta että luonnontieteelliseltä osastolta juhlimassa Tapanin uraa ja toivottamassa hauskoja ja mielenkiintoisia eläkepäiviä.

nallinen koulutusmalli ympäristötieteiden informatiikalle ja luoda maahan luonnontieteellisten kokoelmien digitointia ja luontoa kuvaavien tietojen avointa saatavuutta edistävä verkosto. Hanke perustuu suurelta osin em. yliopistojen luonnontieteellisten museoiden suuriin tietoaisteistoihin. Digitointi kytketään luonnontieteiden opetuksen osaksi siten, että kunkin yliopiston opiskelijat saavat koulutusta biodiversiteetti-informatiikassa ja osallistuvat tietojen tallennukseen opintojensa osana. Tavoitteena on pitkällä tähtäimellä ympäristöinformatiikan pääaineopintoihin riittävä kokonaisuus.

Museon luonnontieteellisen osaston tärkeimpiä sidosryhmiä tutkimuksen ja dokumentoinnin sekä museon kokoelmien käytön ja kartunnan osalta ovat bio- ja

ympäristötieteiden laitoksen tutkijat, ympäristöviranomaiset, kuten Keski-Suomen ELY-keskus, Keski-Suomen liitto ja Metsähallitus sekä kolmas sektori eli luontoharrastajat. Toimintakertomusvuonna osasto järjesti työtilaa kolmelletoista opiskelijalle ja tutkijalle, jotka myös hyödynsivät museon kokoelmia vertailunäytteinä. Tutkijoiden työ oli pääosin ulkopuolisella rahoituksella toteutettua, rahoittajina muun muassa Ympäristöministeriö, Maj ja Tor Nesslingin säätiö ja Koneen säätiö. Museon tilat, mikroskoopit ja kokoelmat olivat tärkeässä roolissa neljän väitöskirjan ja viiden gradutyön aineistojen määrittämisessä. Luonnontieteellinen osasto ja Metsähallitus ovat tehneet kirjallisen yhteistyösopimuksen, joka käsittelee ympäristökasvatuksen, näyt-

tely- ja opastustoiminnan, markkinoinnin, viestinnän sekä tutkimus- ja kehitystoiminnan yhteistyötä. Toimintakertomusvuoden yhteistyöpalaverissa sovimme, että luontomuseon perusnäyttelyosiota täydennetään Keski-Suomen alueen kansallispuistoja, mukaan lukien uusin 1.9.2014 perustettu Etelä-Konneveden kansallispuisto, esittelevällä osiolla.

KULTTUURIHISTORIALLINEN OSASTO

Kulttuurihistoriallisen osaston sidosryhmiä tutkimuksen osalta ovat olleet kulttuuriperintöorganisaatiot kuten Keski-Suomen museo, Museovirasto ja Alvar Aalto

-säätiö ja -museo sekä yliopiston laitoksista erityisesti TAIKU, HELA ja liikuntatieteellinen tiedekunta. Lisäksi on osallistuttu Kansainvälisen museoneuvoston ICOMin (International Council of Museums) alaisen dokumentointineuvoston (CIDOC International Committee for Documentation) työskentelyyn suunnitellen kesäkoulua vuodelle 2015.

Kulttuurihistoriallisia kokoelmia käytettiin Jyväskylän yliopiston normaalikoulun kouluhistoriatutkimuksen aineistoina. Tutkimus valmistuu vuonna 2016. Professori Ahti Rytkösen kuvakokoelman varhaisia värikuvaineistoja käytettiin vuoden aikana yhden post doc -tutkimuksen tutkimusaineistoina. Professori Niilo

Portugalilainen museologi Lorena Sancho Quorol vieraili Jyväskylän yliopistossa 15. toukokuuta ja piti luennon vanhassa juhlasalissa. Hänelle esiteltiin tiedemuseon toimintaa. Hän tutustui museon näyttelyihin Soihdussa ja Vesilinnassa ja kävi katsomassa Petäjäveden vanhaa kirkkoa. Kuva Pirjo Vuorinen.

Mäen aineistoja käytti kolme tutkijaa, joista yksi amerikkalainen (California State University). Museon kokoelmassa olevia kasvatustieteen graduja käytti neljä opiskelijaa omiin opinnäytetöihinsä liittyen. Tiedemuseon tutkimusyhteistyön tuloksena tuotettuja painettuja/verkkojulkaisuja oli 23 kappaletta (katso liite 1). Lisäksi vuoden aikana tuotettiin (toistaiseksi painamattomat) raportit rakennushistoriallisista tutkimuksista, inven-

toinneista ja dokumentoinneista yhteensä 9 kappaletta (liite 2)

Museo on osallistunut yliopiston tutkimusaineistojen digitointihankkeen ohjausryhmän työskentelyyn, jossa museon rooli on keskittynyt erityisesti tutkimusaineistojen pitkäaikaisarkistointiin, aineistojen muu-
tonaikaiseen käsittelyyn sekä valokuvien digitointiin. Yliopiston muistiorganisaatioiden kanssa on saatu yhteinen kokoelmakeskus Kanavuoreen, mutta sen infra-

Kohti suurta suomalaista museota

Uusi n

Vastaa muistintutkimukseen

JANNE VILKUNA

Ilmiökeskeinen museo

Museo säilöo on suuri valta ja

Suomi – muinaissuoksien aarreait

TERVETULOA! / POIMINTOJA / LEHTILEIKKEET / ONNITTELE / CV / OTA YHTEYTTÄ

Tervetuloa!

"Ei ole mitään mennyttä mitä olisi lupa ikävöidä.
On vain ikuisesti uutta,
mikä muodostuu menneisyyden aineksista."
Goethe

Sivusto on perustettu Jyväskylän yliopiston museologian professori Janne Vilkkunan 60-vuotismerkkipäivän johdosta. Onneksi olkoon Janne!

Tähän virtuaaliseen museoon on tallennettu kuvien ja tekstien muodossa muistoja Jannen lapsuudesta sekä museo- ja tutkimusmatkojen varsilta.

Museon johtaja ja museologian professori Janne Vilkkuna täytti 60 vuotta 8. 8..Yhdessä Taiteen ja kulttuurintutkimuksen laitoksen kanssa museo onnitteli päivän sankaria avaamalla hänen nimeään kantavan sivuston internetissä. Sinne on koottu kuvagalleria, julkaisulista, Janne Vilkkunan uraan ja elämään liittyviä lehtileikkeitä, poimintoja sekä tietysti onnitteluja. Sivut löytyvät osoitteesta <http://jannemuseo.com/>.

struktuurin rakentaminen on edelleen kesken. Tieteellisen oppihistorian kokonaistallennussuunnitelmaa ei ole toistaiseksi olemassa. Museo on yhteistyössä tilapalvelun, laitosten ja muuttoliikkeiden kanssa järjestänyt Kanavuorien luolastoihin muuttojen aikana sijoitettuja tutkimusaineistoja ja kalusteita. Samanaikaisesti muutettiin museon kokoelmat päärakennuksen pohjakerroksesta ja Opinkivistä Kanavuoreen. Tehtävä on ollut erittäin haasteellinen ja vaatii vielä runsaasti lisätyötä, jotta aineistot kokoelmatiloissa järjestettynä ovat tutkijoiden ja opiskelijoiden käytettävissä museokäytäntöjen mukaisesti.

Kanavuoren säilytystilan järjestelyssä museo on toiminut hyvässä yhteistyössä yliopiston tilapalvelun kanssa. OKL:n fysiikan välineistöä on seulottu Anssi Lindellin ohjauksessa, pro gradu -tutkielmia ja SolKi-aineistoja on toimitettu päätearkistoon. Liikunta- ja terveyslaboratorio -rakennuksen varasto on tyhjennetty ja tutkimusvälineitä ja -laitteistoja siirretty kuljetusliike Niemen avustuksella Kanavuoren säilytystiloihin tal-

lennettaviksi, Museoesineitä ja arkistoja on hyllytetty. Korjausrakentamiset ovat aktualisoineet eri rakennusten huonekalujen inventointeja ja siirtoja säilytystiloihin. Kanavuoreen liittyviin toimintakertomusvuoden tehtäviin on kuulunut mm. Villa Ranan ja Rehtoraatin tyhjennys, T-rakennuksen taideriopisto, Musican inventointi, uudelleenjärjestäminen, taideriopisto ja talteenotot, Fennicumin käytävän tyhjentäminen museokalusteista, U1-rakennuksen uusien lamppulöytöjen talteenotto, X-rakennuksen ylijäämämyyntiartikkeleiden talteenotto sekä erilaiset kaluste- ja tarvikkepyynnöt eri tahoilta.

Tiedemuseon asiantuntijatehtävät Jyväskylän yliopiston kampusten kulttuuri- ja luonnon-perinnön hoito- ja kehittämisprosesseissa jatkuivat vuoden aikana. Erityisesti rakennustutkimusyhteistyö Suomen yliopistokiinteistöjen ja Alvar Aalto -säätiön ja Keski-Suomen museon kanssa on ollut tiivistä. Yhteistyö oli tiivistä myös yliopiston tilapalveluiden kanssa. Museo oli aktiivisesti mukana niissä valmistelu- ja päätöksente-

Tissanin sali tarjosi tilat musiikkitieteen laitoksen väitöskahvitukseen tammikuussa. Kuva Pirjo Vuorinen.

Saana Tammisto ohjaamassa kielten laitoksen muuttoa. Tammisto ja Pirjo Vuorinen perehtyvät kielten laitoksen henkilökunnan kanssa laitoksen muuttoaineistoon. Tammisto laati yhteistyössä tiedemuseon kanssa muutto-ohjeet. Ne olivat ensimmäiset kirjalliset ohjeet, joissa huomioitiin oppihistoriallinen aineisto. Kuva Pirjo Vuorinen.

koprosesseissa, joissa tarvittiin kampuksen kulttuuri- ja luonnonperintöön liittyvää asiantuntemusta. Museon molemmat osastot ovat olleet mukana mm. Seminaarinmäen puutarhasuunnittelun ja valaistussuunnittelun seurantaryhmissä sekä Villa Ranan suunnittelutyöryhmässä. Villa Ranan työmaa pysäytettiin kesällä 2014 korkeiden vuokratilauksien perusteella, ja rakennus jäi odottamaan päätöksentekoa tulevas- ta käytöstä. SYK:n tilaamana viimeisteltiin Riihen ja Normaalikoulun yläkoulu ja lukio -rakennuksien rakennushistorialliset selvitykset. Tutkimus- ja selvitystyötä tehtiin myös Jyväskylän kaupungin kaavoitukselle (Seminaarinmäen kaava) sekä kaupungin tilapalveluille (Puistokoulun työmaa), jonka dokumentointiraportista valmistui ensimmäinen versio vuoden lopussa.

Museo hoitaa myös SYK Oy:n Jyväskylän yliopiston kampusten paikallisarkistoa, jonka aineistojen siirtäminen Projektila-järjestelmään aloitettiin SYK:n tilauksesta. Tavoitteena on saada aineistot vähitellen digitaaliseen muotoon. Vuoden 2014 aikana tiedemuseo välitti yliopiston rakennuskannan hoitoon ja korjauksiin liittyviä arkistotilauksia 47 kpl.

TIEDOTUS

Museon toiminnasta tiedotettiin lehdistössä, radiossa ja internetissä. Kouluille, oppilaitoksille ja päiväkodeille tärkein tiedotuskanava esimerkiksi vaihtuvista näyttelyistä oli sähköposti.

Erityisopetuksen uranuurtajan, tohtori (h.c) Onerva Mäki. Kuva Pekka Hassinen. Alakuvassa Niilo Mäki Kreikan matkalla Onerva-vaimonsa kanssa.

Niilo Mäestä kiinnostunut amerikkalainen historioitsija Leila Zenderland tutustui kahden päivän ajan tiedemuseon Niilo Mäki-arkistoon Pekka Hassisen opastuksella. Niilo Mäki -tutkimus on osa laajempaa historiallista tutkimusprojektia, jossa Zenderland jäljittää kolmentoista kansainvälisen tiedemiehen uraa. Kaikkia heitä yhdistää osallistuminen eri maiden edustajina Yalen yliopiston järjestämään, lukuvuoden 1932–1933 kestäneeseen projektiin, joka tunnettiin nimellä ”Seminar on the Impact of Culture on Personality”. Niilo Mäki (toinen oikealta) osallistui seminaariin suomalaisen kulttuurin edustajana. Alakuvassa Zenderland Onerva Mäen vieraana. Kuva Pekka Hassinen.

Lehtijutut

- 14.1.2014 Keski-suomalainen ”Kävijöitä ennätysmäärä”
- 5.2.2014 Suur-Jyväskylän Lehti ”Kuvia vehreästä sademetsästä”
- 21.2.2014 Keski-Suomen Viikko ”Jyväskylän yliopisto poisti pääsymaksun tiedemuseostaan”
- 2/2014 Tiedonjyvä ”Kissat piirretään heikoin viivoin”
- 2/2014 Tiedonjyvä ”Yliopiston piirtäjä: Tekstaus jäi digiajan jalkoihin”
- 3/2014 Tiedonjyvä ”Museon kätköistä: Ei portaikkoa pidemmälle”
- 3/2014 Keski-Suomen Viikko ”Sademetsän rikkaus nuoren silmin”
- 4/2014 ”Nappa ja Cygnaeus toivat fröbeliläisen pedagogiikan Suomeen”
- 11.5.2014 Keski-suomalainen ”Maatilan eläimet museoitettiin”
- 3.7.2014 Keski-suomalainen ”Make oli täällä”
- 23.7.2014 Suur-Jyväskylän Lehti ”Maatiaiseläimet esittelyssä”
- 12.9.2014 Keski-suomalainen ”Kana postin haussa ja muita kulttuurirasteja”
- 14.9.2014 Keski-suomalainen ”Jyväskylän kulttuurisuunnistus”
- 5.11.2014 Suur-Jyväskylän Lehti ”Vuoden luontokuvat esillä”

KOULUTUS JA YMPÄRISTÖKASVATUS

Tiedemuseo on toiminut bio- ja ympäristötieteiden, museologian, opettajankoulutuslaitoksen ja Jyväskylän ammattiopiston opiskelijoiden demonstraatio-, harjoittelu- ja opetusharjoittelupaikkana. Etenkin bio- ja ympäristötieteiden laitoksen opiskelijoille museon koelmat ovat olleet tärkeitä usean kurssin suorittamisen kannalta. Museo on osallistunut TAIKUN kulttuuriympäristön tutkimuksen maisterinkoulutusohjelman (KUOMA) suunnitteluun ja opetukseen sekä opettajankoulutuslaitoksen kulttuuriperintökoulutukseen.

Museon koulutustoiminta ja esitelmät, katso liite 3. Museon henkilökunta tuki bio- ja ympäristötieteiden opiskelijoiden ainejärjestö Syrinx ry:tä hakemaan rahoitusta ympäristökasvatushankkeeseen, jossa tarkoituksena on kehittää ja toteuttaa mobiilisovelluksiin pohjautuvia kaupunkiluonnosta ja kulttuuriympäristöistä kertovia luontopolkuja ensin Jyväskylään ja myöhemmin muuallekin Suomeen.

PALVELUT

Tiedemuseo on suunnitellut ja toteuttanut koulujen, oppilaitosten ja päiväkotiryhmien opintokäyntejä sekä osallistunut TE-keskuksen maahanmuuttajille tarkoitettuun Palapeli-projektiin järjestämällä erityisopastuksia maahanmuuttajaryhmille ja tutustuttamalla heitä erityisesti keski-suomalaiseen luontoon.

Lisäksi museo osallistui Jyväskylän taidemuseon koordinoimaan kulttuuriluotsitoimintaan. Kulttuuriluotsit ovat Jyväskylän museoiden kouluttamia vapaaehtoisia kulttuurin tarjontaan perehtyneitä vertaisohjaajia. Kulttuuriluotsien palveluja voivat kysyä yksityiset ihmiset, päiväkeskukset, laitokset, järjestöt sekä erilaiset museokäynneissä tukea tarvitsevat ryhmät. Kulttuuriluotsin palvelut perustuvat vapaaehtoisuuteen ja ovat käyttäjälle ilmaisia. Yliopiston tiedemuseo osallistui hankkeen peruskurssikoulutukseen.

Museo on ollut myös aktiivisesti esillä erilaisissa alan seminaareissa. Museon ja kulttuuritoimikunnan kouluttamat kampusoppaat opastivat vuoden 2014 aikana yliopiston eri kampuksilla 12 kertaa. Ryhmissä oli yhteensä noin 290 osallistujaa. Opastettavien ryhmien joukossa oli mm. yliopistossa järjestettyjen kansainvälisten kongressien ja muiden tapahtumien osanottajia sekä ryhmiä muun muassa Tanskasta, Sloveniasta, Yhdysvalloista, Italiasta ja Egyptistä.

Jyväskylän kaupungin alakoulujen ykkösluokkalaiset vierailivat opetussuunnitelmansa mukaisesti luontomuseossa. Opintokäyntien ohjelmaan kuului näyttelytilassa opastettu näyttelykierros ja valokuvasuunnistus

sekä kirjastossa kahdeksan tehtävärastia. Alkuvuoden opintokäyntien aikana museolla vieraili yhteensä 926 ykkösluokkalaista ja 82 opettajaa ja syksyllä vastaavasti 529 ja 52. Luokkien ohjauksessa avustivat vakinaisen henkilökunnan lisäksi biologian opiskelijat sekä harjoittelijat. Muita opastuksia luontomuseolla oli yhteensä 71 ja niissä osallistujia 1141.

Toimintavuoden aikana tiedemuseoon kuuluvissa Keski-Suomen luontomuseossa ja Näyttelykeskus Soihdussa oli yhteensä 26 597 kävijää. Tiedemuseon ja erityisesti siihen kuuluvan luontomuseon kävijämäärän kasvuun vaikutti selvästi pääsymaksujen poistaminen vuoden 2014 alusta lähtien. Tiedemuseon kävijämäärän tuntuva kasvu sai huomiota tiedotusvälineissä siitakin syystä, että Jyväskylän kaupungin museotoimeen kuuluvien museoiden kävijämäärissä oli vuonna 2014 merkittävää laskua.

Vuoden aikana luontomuseo oli auki 322 päivänä yhteensä 2084 tuntia. Kokoelmiin ja näyttelyihin tutustui 22 284 kävijää. Kävijämäärä kasvoi merkittävästi aiempiin vuosiin verrattuna (ka. 15 255/vuosi). Eniten kasvua oli yksittäisten kävijöiden (mukaan lukien perheet) määrässä, yksittäisiä kävijöitä oli yhteensä 15 969 (72 %). Koululais- ja päiväkotiryhmiä kävijöistä oli 4324 (19 %). Eniten kävijöitä oli heinäkuussa (2927 henkilöä) ja toukokuussa (2314 henkilöä).

Soihtu-näyttelykeskus oli avoinna 202 päivää yhteensä 946 tuntia. Noin 85 % näyttelykeskus Soihdun kävijöistä vuonna 2014 oli yksittäisiä kävijöitä (ks. liite 4).

KULTTUURIHISTORIALLINEN OSASTO

Ninni Heldtin sight-size-maalaukurssi

Huhtikuussa taiteen ja kulttuurintutkimuksen laitos järjesti tiedemuseolla, Tissarin kokoelmatiloissa, piirustuskurssin opiskelijoille. Suositulla kurssilla piirrettiin sight-size-menetelmällä. Kuvataiteilija Ninni Heldt on tutustunut tähän klassiseen piirustus ja -jäljennösmetodiin opiskellessaan Firenzessä. Sight-sizessa malli ja

piirustus asetetaan samalle tasolle siten että ne ovat näköhavainnossa samankokoiset.

Lasten ja nuorten yliopisto

Lasten ja nuorten yliopisto aloitti toimintansa. Sen suunnittelua lähdettiin tekemään elokuussa 2014. Ensimmäisen suunnitelmat tehtiin yhteistyössä yliopiston museon, OKL:n kuvaamataidon ja kesäyliopiston kanssa kevättä 2015 varten.

KASVITIETEELLINEN PUUTARHA 2014

Jyväskylän yliopiston museon luonnontieteellisen osaston yksikkönä toimiva kasvitieteellinen puutarha käsittelee yliopiston viheralueet Seminaarinmäellä (Seminaarinpuisto, Aallonpuisto, Pitkäkatu 1 ja Seminaarinkatu 30 - 32 pihat), Mattilanniemessä ja Ylistönrinteellä. Puistot sijoittuvat yliopistorakennusten ympäristöön ja edustavat rakennusaikansa puistosuunnittelua ja kasvi-valikoimaa. Rakennetut puistot ja viheralueisiin kuuluvat luonnonmetsiköt mukaan lukien pinta-ala on noin 36 ha.

VIHERALUEIDEN HOITO

Jyväskylän yliopiston kiinteistöjen hallinto ja hoito kuuluvat Suomen Yliopistokiinteistöt Oy:lle, jonka paikallisina edustajina toimivat kampusmanageri Riitta Pirilä ja tekninen manageri Ossi Kuittinen.

Rakennuskiinteistöjen ja ulkoalueiden hoito tilattiin ostopalveluna alan palveluntuottajilta. Rakennuskiinteistöjen hoito oli Are Oy:n ja ulkoalueiden hoito Total Kiinteistöpalvelut Oy:n tehtävänä.

Nykyisen käytännön mukaan yliopiston viheralueet hoidetaan SYK:n ja Totalin välisen sopimuksen mukaisesti. Totalilla on talvisin 2-3 ja kesäisin 4-6 työntekijää; osa töistä hoidetaan alihankintana, esim. talviauraus.

Museon suunnittelija vastasi viheralueiden kasvikoelmien muutosten rekisteröinnistä ja sijoituskarttojen päivittämisestä.

PUISTOT RAKENNUSTÖIDEN KESKELLÄ

Seminaarinmäen kampuksella peräkkäiset rakennusten peruskorjaukset rasittavat ympäristöä: maankaivut, työmaaliikenne, työmaakopit ja rakennustarvikkeiden varastointi vahingoittavat ja hävittävät istutuksia ja nurmikoita. Toimintakertomusvuonna T-rakennus, X-rakennus ja U 2-hallin korjaus saatiin päätökseen; korjaukset jatkuivat tai alkoivat päärakennuksessa, Villa Ranassa ja P-rakennuksen Lozzi-Lyhty-osassa.

Viheralueista suurimman muutoksen koki Aallonpuisto: P-rakennuksen peruskorjauksen vaatimien tilojen takia Aallonpuiston keskeisimmän alueen syreenit poistettiin raivaussahalla ja kevyen liikenteen väylä raivattiin U-kentän ja rakennustyömaan väliin.

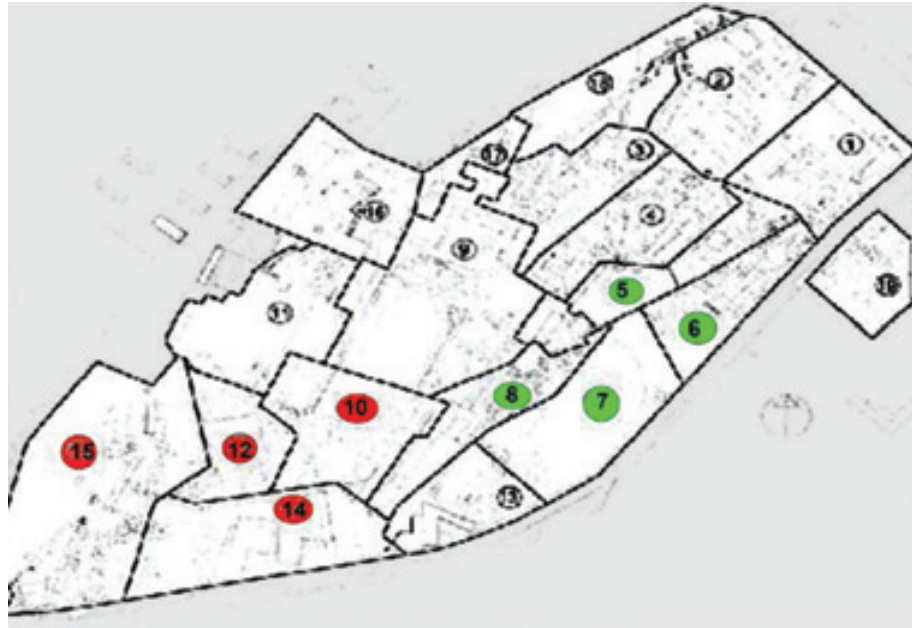
Toinen merkittävä muutos oli, kun 2012 kunnostetut alueet joutuivat rakennustöiden alle, mm. Villa Ranan ja Lozzi-Lyhdyin seinustojen kasvit jouduttiin poistamaan. Osa saatiin talteen (Puutaha-Apu), mutta osa hävisi.

Hallintorakennuksen peruskorjaus valmistui, mutta kirjasto-hallinto – välinen puistoalue jäi vielä kunnostamatta. Proximan ja Fennicumin väliselle alueelle istutettiin pensaita, urakoitsijana Pihapalvelu Leppämäki.

Mattilaniemen puisto

Mattilaniemen B- ja C-rakennukset ovat olleet pois käytöstä kesästä 2012 alkaen sisäilmaongelmien takia. Jyväskylän yliopisto ja Suomen Yliopistokiinteistöt Oy järjestivät yhteistyössä Jyväskylän kaupungin kanssa suunnittelukilpailun, jonka tavoitteena oli löytää ratkai-

su uudisrakentamiselle Mattilanniemen kampusalueelle. Kilpailun voitti Arkkitehtitoimisto JKMM Oy kilpailutyöllään ”LOOP”. Suunnitelmat etenivät kaupungin kaavoitustoimistoon, mutta jäivät odottamaan yliopiston tilatarveselvitystä.

Kesäkukat

Seminaarinpuistossa oli seitsemän, Mattilanniemessä viisi ja Ylistöllä kolme kesäkukka-astiaa. Lajit olivat kanna, verenpisara, hämähäkkikukka, samettikukka ja hopeakäpälä.

SEMINAARINMÄEN PUUSTOJEN KUNNOSTUS

Vuonna 2012 aloitetut Seminaarinmäen alueen kunnostustoimet etenivät vain vähän. Seuraaviksi kunnostuskohteiksi oli valittu Aallonpuiston eteläosa (10), tenniskentän ympäristö (12), liikuntatieteellisen ulkotilat (14) ja Pitkäkatu 1 pihapiirit (15). Suunnitteluryhmässä olivat Suomen yliopistokiinteistöt Oy, Insinööritoimisto Controlteam Oy, Maisemasuunnittelu Hemgård,

JY museo, JY tilapalvelu, Keski-Suomen museo, Alvar Aalto – säätiö ja Jyväskylän kaupungin kaavoitus.

Kunnostettavien alueiden toimenpiteet 2014

Kulunut vuosi oli suunnittelujen ja peruskartoitusten (viemäri-, kaukolämpö- ja sähköverkot, huonokuntoiset puut) aikaa. Tulossa olevan P-rakennuksen peruskorjauksen takia puiston kunnostustoimet päätettiin siirtää rakennusremontin jälkeen. Viheralueella tehtiin vain vähäisiä kunnostustöitä, kuten tenniskentän katsoimon vesakonraivaus.

Metsäpalvelu Hänninen kaatoi 20.–22.8. 2015 Ryhtilän, Seminariumin ja P-rakennuksen ympäristöstä 22 huonokuntoista puuta, joista enin osa oli mäntyjä.

Alueille on tehty (Hemgård) istutussuunnitelma, jonka toteutuksessa palautetaan Alvar Aallon ja Onni Savonlahden puistosuunnitelmien (1959 Aallonpuisto, 1970 Liikuntatieteellinen) muotoja, rakenteita ja lajeja. Uusien istutussuunnitelmien toteutus aloitetaan rakennusten peruskorjausten valmistuttua.

Seminaarinmäen kampuksen kunnostussuunnitelman aluejako

2012 kunnostetut alueet: 5 (osa), 6, 7 ja 8

2013 kunnostettaviksi valitut alueet: 10, 12, 14 ja 15, jotka toteutetaan Philologian peruskorjausten jälkeen.

Takuuhoito

Kesän ja syksyn aikana istutettiin puuttuvat lajit kivikkoryhmään. Villa Ranan seinustojen peruskorjauksessa säilyneet kasvit istutettiin takaisin.

Seminaarinmäen 2012 istutusten 2-vuotistakuuhoito päättyi 2014 syksyllä. Tarkastuskierroksella 13.10. mukana Keski-Suomen Puutarha-Apu Oy, Controlteam Oy ja JY museo. Takuuseen liittyviä virheitä tai puutteita ei ollut.

YLISTÖNRINTEEN PUUSTOJEN KUNNOSTUS

Syksyllä 2012 SYK Oy, Insinööritoimisto Controlteam Oy ja Keski-Suomen Puutarha-Apu Oy sopivat Ylistönrinteen sisäpihojen ulkoaluekorjauksista ja viherrakennustöistä. Puiden ja pensaiden hoitoleikkaukset ja kasvupaikan väljennykset jatkuivat syksyllä 2014.

Uusien istutusalueiden ulkomaiset havupuut vaihdettiin kotimaiseen katajaan.

KASVIKOKOELMAT

Puutarhan kasvit hankitaan ostamalla, siemenvaihdon kautta, keräämällä itse tai saadaan lahjoituksina. Toimikertomusvuonna kaikki hankinnat olivat viherurakoitsijoiden (K-S:n Puutaha-Apu, Pihapalvelu Leppämäki) hankkimia ostotaimia.

Kuluneena vuonna täydennettiin vuonna 2012 kunnostettujen alueiden (5, 6, 7 ja 8) istutuksia, istutettiin Proximan ympäristön kasvit ja Ylistön katajat.

Kasvirekisteri

Puutarhan kasvirekisteritiedot on tallennettu Access-tietokannan T-Puska-kasvirekisteriin. Rekisteriin täydennettiin Seminaarinmäen kunnostussuunnitelman mukaisia 2012–2014 istutettujen kasvien tietoja sekä päivitettiin vanhempien kasvien tietoja. Vuonna 2014 lisättiin 6 rekisterinumeroa, 6 taksonia ja 56 yksilöä.

Vuoden lopussa rekisterissä oli elävinä kasveina 517 taksonia, 1484 rekisterinumeroa ja noin 16 000 kasviyksilöä. Yksilömäärien vähentyminen selittyy rekisterin päivittämisestä ja Seminaarinmäen kunnostuksessa poistettuihin kasveihin. Kuolleita ja hävinneitä kasvikantoja ei kuitenkaan kokonaan poisteta rekisteristä vaan ne siirretään ns. poistettujen osastoille, jolloin taksonin hankinta- ja kasvatustiedot säilyvät rekisterissä.

Sipulikukat

Nimikyltit

Seminaarinmäen puistojen kasveissa on vielä jäljellä n. 50 kpl vuosina 1993–2003 tehdyistä ja ripustetuista 350 nimikyltistä. Kasvien nimet ovat kokeneet muutoksia ja uusi vuosituhat on uudistanut rekisterinumeroiden merkitsemistapaa. Kuluneena vuonna Villa Ranan ympäristön 2012 kunnostuksessa istutetuille kasveille tehtiin uusia kylttejä 36 kpl, jotka asetettiin paikoilleen 16.–18.6.2015. Kyltit kaiverrettiin ja valmistettiin Oulun kasvitieteellisessä puutarhassa. Materiaali on vihreää muovia, varsi alumiinia. (2 KUVAA)

Lisätunnistusta varten asetettiin kivikkoryhmän yksittäisille pensaille pensaiden tyvelle pienet alumiiniset rekisterinumerokyltit.

Siemenvaihto, kasvi- ja siemenherbaariot

Siemenluettelo saatiin seitsemästä ulkomaisesta puutarhasta, siemeniä tilattiin kuudesta puutarhasta, joista saatiin yhteensä 20 annosta. Siemenherbaarioihin on tarkoitus saada kaikki Suomen luonnossa esiintyvien kasvilajien siemennäytteet. Kokoelmat ovat jo melko kattavat ja useista lajeista on tuplanäytteet. Puuttuvat

Asteraceae
Doronicum orientale
kevätkuohenjuuri

2012-0031

Kaakkois-Eurooppa, Vähä-Aasia

lajit ovat joko harvinaisia tai niitä ei muutoin ole puutarhojen siemenluetteloissa.

Kuluneena vuonna ei kerätty uusia puutarhakasveja. Aikaisempien vuosien puutarhakasvien herbarionäytteet on kirjattu Excel-taulukkoon. Museoon lahjoitettujen putkilokasvien Kastikka-tietokantaan rekisteröinnin yhteydessä kokoelmien seasta löytyneet puutarhakasvit otettiin erikseen ja myöhemmin ne rekisteröidään omaan rekisteriinsä. Kartuntaan ne on laskettu vuosittain.

TIEDOTUS, NEUVONTA JA SIDOSRYHMÄT

Puutarhasta tiedotettiin Suomen kasvitieteellisten puutarhojen yhteisellä sivulla, josta pääsee jokaisen puutarhan omille kotisivuille. Osoite: www.kasvitieteelliset-puutarhat.fi

Puutarhaliiton nettisivujen maakuntien puutarhamatkailuhakemistossa kohteena on myös Jyväskylän yliopiston luontomuseo ja kasvitieteellinen puutarha. Osoite: www.puutarhaliitto.fi, josta pääsee linkin avoimet puutarhat&puutarhamatkailun hakemiston kautta Suomen maakunnallisiin puutarhavierailukohteisiin.

Vastattiin puhelimesta ja s-postilla yleisön kyselyihin puutarhan lajistosta ja annettiin neuvoja erilaisissa puutarha-asioissa.

Luonnontieteellisen osaston intendentti ja suunnittelija kuuluivat Seminaarinmäen kunnostuksen suunnittelu- ja seurantaryhmään.

Museon suunnittelija osallistui vuosittaiseen Kasvitieteellisten puutarhojen neuvottelupäivä-tapahtumaan 9.9.2014 Helsingissä Kaisaniemessä ja Kumpulassa.

Kasvitieteellisen puutarhan ystävät

Yhdistyksen tarkoituksena on tukea ja edistää Jyväskylän yliopiston kasvitieteellisen puutarhan toimintaa yhteistyössä museon henkilökunnan, alueen kiinteistöhallinnon ja viheralueiden hoitoyhtiön kanssa. JKPY ry:n kotisivut: <http://iki.fi/pyhtila/JKPY>. Yhdistyksen toiminta on toistaiseksi loppunut.

LIITE I

JULKAISUT JA ARTIKKELIT 2014

Julkaisuluettelo sisältää museon henkilökunnan julkaisut sekä sellaiset opiskelijoiden ja tutkijoiden julkaisut, joissa on merkittävässä määrin hyödynnetty museon kokoelmia ja/tai työtiloja.

Abrego, N., García-Baquero, G., Halme, P., Ovaskainen, O., & Salcedo, I. (2014). Community turnover of wood-inhabiting fungi across hierarchical spatial scales. *PLoS One*, 9 (7). <http://www.plosone.org/article/info%3Adoi%2F10.1371%2Fjournal.pone.010>

Bonsdorff, T., Kytövuori, I., Vauras, J., Huhtinen, S., Halme, P., Rämä, T., Kosonen, L., & Jakobsson, S. (2014). Sienet ja metsien luontoarvot. Helsinki, Finland: Luonnontieteellinen keskusmuseo Luomus. *Norrinia*, 27.

Juutilainen, K., Mönkkönen, M., Kotiranta, H., & Halme, P. (2014). The effects of forest management on wood-inhabiting fungi occupying dead wood of different diameter fractions. *Forest Ecology and Management*, 313, 283-291.

Kahilainen, A., Puurtinen, M., & Kotiaho, J. (2014). Conservation implications of species–genetic diversity correlations. *Global Ecology and Conservation*, 2 (December), 315-323.

Ketola, T., Boratynski, Z., & Kotiaho, J. (2014). Manipulating genetic architecture to reveal fitness relationships. *Proceedings of Peerage of Science*, 2014 (January). <http://www.peerageofscience.org/proceedings/archive.php>

Komonen, A., Kuntsi, S., Toivanen, T., & Kotiaho, J. (2014). Fast but ephemeral effects of ecological restoration on forest beetle community. *Biodiversity and Conservation*, 23 (6), 1485-1507.

Kotiaho, J., & Halme, P. (2014). Aggregating protected habitats embraces implicit habitat conservation triage. *Proceedings of Peerage of Science*, 2014 (January). <https://jyx.jyu.fi/dspace/handle/123456789/44860>

Kotiranta, H. 2014. Jyväskylän yliopiston puutarhan kuulumiset. *Pimpinella* 2014: 24-25.

Kuntsi, S., & Toivanen, T. (2014). Lahopuun lisäyksen vaikutus kovakuoriaislajistoon. *Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja*. Sarja A, 203, Vantaa.

Oldén, A. (2014). The bryophyte flora of Lågskär - An isolated island in the Baltic Sea. *Folia Cryptogamica Estonica*, 51 (2014), 67-74.

Oldén, A., Ovaskainen, O., Kotiaho, J., Laaka-Lindberg, S., & Halme, P. (2014). Bryophyte Species Richness on Retention Aspens Recovers in Time but Community Structure Does Not. *PLoS One*, 9 (4). <https://jyx.jyu.fi/dspace/handle/123456789/43739>

Pekkala, N., Knott, E., Kotiaho, J., Nissinen, K., & Puurtinen, M. (2014). The effect of inbreeding rate on fitness, inbreeding depression and heterosis over a range of inbreeding coefficients. *Evolutionary Applications*, 7 (9), 1107-1119.

Purhonen, J., Huhtinen, S., & Halme, P. (2014). Etsintäkuulutus: Kääpäkarvacka, *Hyaloscypha epiporia* -pieni karvaturri pursukäävällä. *Sienilehti*, 66 (3), 78-80.

Salmela, J., & Suuronen, A. (2014). A new *Neoplatyura Malloch* from Finland (Diptera, Keroplatidae). *Biodiversity Data Journal*, 2. http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4206779/pdf/biodiversity_data_journal-2-e1323.pdf

Vilkuna, J. (2014). Faron askelmerkit. *Kotiseutuposti*, 2014 (2), 14. Retrieved from http://issuu.com/kotiseutulitto/docs/kotiseutuposti_2_2014

Vilkuna, J. (2014, 35). Kansallispuistot ovat sekä luonnon- että kulttuuriperintöä! *Konneveden joulu*, pp.12-14.

Vilkuna, J. (2014). *Kotiseutulitto, kotiseutumuseot ja kulttuuriperintö. Museokello.*

Kulttuuriympäristö- ja museouutisia Pirkanmaalta, 2014, 8-9. Retrieved from http://issuu.com/vapriikki/docs/museokello_2014

Vilkuna, J. (7.10.2014). Kulttuuriperintö kuuluu kaikille. *Keskisuomalainen*, p.4.

Vilkuna, J. (2014). Museoesineiden tarinoissa on voimaa. *Museo*, 52 (3), 36-37.

Vilkuna, J. (10.4.2014). Orimattilan hameesta syntyi kassi, panta ja vyötasku - Suomen käsityön museo esittelee kansallispuvuista tuunattujen uusiovaatteita ja -asusteita. *Orimattilan sanomat*, p.4.

Vilkuna, J., & Reiman, K. (2014). *Laskuvarjojääkärikillan historiaa 1964–2014. Keskuslukko: Laskuvarjojääkärikillan jäsenlehti*, 39 (4), 6-53.

Vilkuna, J., Vuorinen, P., & Björkman, S. (13.1.2014). Jääkö tieteen historia digitoimatta? *Helsingin Sanomat*, p.B8.

Vuorinen, P. & Hyvönen, M.-L. 2014. *Soihtu valaisee, Jyväskylän yliopiston tieteen ja taiteen vaiheita. Pimpinella 2014: s. 26.*

LIITE 2

RAKENNUSTUTKIMUS

RAKENNUSHISTORIASELVITYKSET

- SYK: Riihi RHS/Maiju Nurminen
- SYK: Normaalikoulun yläkoulu ja lukio-rakennus RHS/Ulla Pohjamo

TYÖMAADOKUMENTOINNIT

- Jyväskylän kaupungin tilapalvelu: Puistokoulun työmaadokumentoinnin raportti/Maiju Nurminen
- SYK: Villa Ranan työmaadokumentointi/Riikka Mäkipelkola
- SYK: Lyhdyn ja Lozzin työmaadokumentointi/Riikka Javanainen
- SYK: Kesän erillistöiden dokumentointi: Ryhtilän ja Educan kattokorjaukset

IRTAMISTOINVENTOINNIT

- Yliopiston tilapalvelu: P-rakennuksen kalusteinventointi/Maiju Nurminen ja Riikka Javanainen
- Yliopiston tilapalvelu: Lozzin, Lyhdyn ja P:n kalusteiden inventointien yhteenveto/Riikka Javanainen

- Yliopiston tilapalvelu: Lozzin ruokalan kalusteiden inventointi/Tauri Kankaanpää ja Mari Räihä

SUOMEN YLIOPISTOKIINTEISTÖJEN PAIKALLISARKISTON HOITO

- digitaalisen aineiston arkistointi
- 47 aineistotilausta korjaushankkeiden suunnittelijoille

LIITE 3

KOULUTUS JA ESITELMÄT

- 15.5. Pirjo Vuorinen esitteli Taikun henkilökunnalle Educa-rakennuksen vaiheita
- 8.6. Pirjo Vuorinen piti esitelmän Yrjö Blomstedtista Muuramen Saarenkylän kyläyhdistyksen kokouksessa.
- 13.6. Pirjo Vuorisella, Janne Vilkunalla ja Tanja Koskelalla oli esitelmä Universeumin vuosittaisessa tapaamisessa Hampurissa 12.–14.6.2014. Esitelmän aiheena oli Exhibition Center Soihtu - How to squeeze 150 years of university's history into 188 m2?
- 7.10. Tanja Koskela esitteli luontomuseon toimintaa Jyväskylän Taidemuseon koordinoimassa ympäristöluotsitapaamisessa luontomuseolla.
- 19.9. Pirjo Vuorinen esitteli Soihdun toimintaa kulttuuriluotseille.
- 11.11. Pirjo Vuorinen piti esitelmän tiedemuseon ja Soihdun toiminnasta kulttuuriluotsikoulutuksessa.

RADIO- JA TV-OHJELMAT

Yle radio Keski-Suomi: Tanja Koskelan haastattelu 8.10. liittyen Museoliiton koordinoimaan koululaisten museoviikkoon ja yleisesti museoiden houkuttelevuuteen.

BIO- JA YMPÄRISTÖTIETEIDEN OPETUS

- Osallistumalla kaupungin alakoulun 1-luokkien opintokäyntien ohjauksiin opiskelijat voivat suorittaa opintopisteitä bio- ja ympäristötieteiden laitoksen Museo- ja luontokohteiden pedagogiikkaopintokokonaisuutta varten (BIOS 105). Toimintakertomusvuonna ohjauksiin osallistui yhdeksän biologian opiskelijaa.
- Bio- ja ympäristötieteiden opiskelijat tekevät harjoitustöitä museolla eliökunnan rakenne ja monimuotoisuus (BIOP102, vuosittain noin 100 opiskelijaa), selkärankaisten tunnistaminen (BIOA122, vuosittain noin 50 opiskelijaa) ja luonnonsuojelubiologia ja ympäristönhoito (EKO302, vuosittain noin 30 opiskelijaa) kursseilla.

MUSEOLOGIAN OPETUS

- 6.3. Tanja Koskela: tutustumiskäynti ja tehtäväpaketti luontomuseon näyttelyistä.

- 25.11. Tanja Koskela: luento luonnontieteellisistä kokoelmista.
- 20.2. ja 4.3. Pirjo Vuorinen: luento Museo ja yleisö: Soihtu-näyttelykeskus hankkeesta
- 11.12. Pirjo Vuorinen: luento Rakennettu kulttuuriperintö: Seminaarinmäen rakennettu kulttuuriperintö ja sen prosessit

TYÖRYHMÄT JA TOIMIKUNNAT

- Pirjo Vuorinen kuului yliopiston kulttuuritoimikuntaan, Jyväskylän korkeakoulun ja yliopiston seniorit ry JYKYS johtokuntaan sekä yliopiston digitointityöryhmään.
- Tanja Koskela, Hillevi Kotiranta ja Pirjo Vuorinen kuuluivat Seminaarinmäen puiston kunnostuksen ohjausryhmään. Pirjo Vuorinen ja Tanja Koskela kuuluivat Seminaarinmäen valaistuksen suunnittelun ohjausryhmään.
- Tanja Koskela kuului Keski-Suomen ympäristökasvatuksen yhteistyöryhmään (KYKY).
- Pirjo Vuorinen ja Tanja Koskela kuuluivat Soppi yhteinen yliopistokauppa -ohjausryhmään ja talousryhmään.
- Pirjo Vuorinen kuului CIDOCin kesäkoulu 2015 suunnitteluryhmään.

LIITE 4

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTON TIEDEMUSEO

KESKI-SUOMEN LUONTOMUSEON KÄVIJÄMÄÄRÄT 2014

	yksityiset	koululaiset	päiväkoti-ryhmät	muut ryhmät	yhteensä
tammikuu	1146	551	8	135	1840
helmikuu	1249	662	31	54	1991
maaliskuu	1411	313	234	168	2126
huhtikuu	886	186	88	123	1283
toukokuu	1224	624	258	208	2314
kesäkuu	1742	11	34	155	1942
heinäkuu	2719	0	7	201	2927
elokuu	1565	10	0	205	1780
syyskuu	1188	123	37	155	1503
lokakuu	1489	293	46	245	2073
marraskuu	927	569	97	278	1871
joulukuu	428	127	15	64	634
yhteensä	15969	3469	855	1991	22284

NÄYTTELYKESKUS SOIHDUN KÄVIJÄMÄÄRÄT 2014

	yksityiset	koululaiset	muut ryhmät	yhteensä
tammikuu	155	0	50	205
helmikuu	144	0	45	189
maaliskuu	240	0	60	300
huhtikuu	409	0	43	452
toukokuu	916	0	86	1002
kesäkuu	238	0	39	277
heinäkuu	142	0	0	142
elokuu	304	0	51	355
syyskuu	292	0	90	382
lokakuu	331	0	59	390
marraskuu	316	31	60	407
joulukuu	197	0	15	212
yhteensä	3684	31	598	4313

Museon www-sivujen kävijöitä voidaan seurata Google Analyticsin kautta. Museon sivuilla on ollut keskimäärin noin 770 yksilöityä kävijää kuukaudessa.

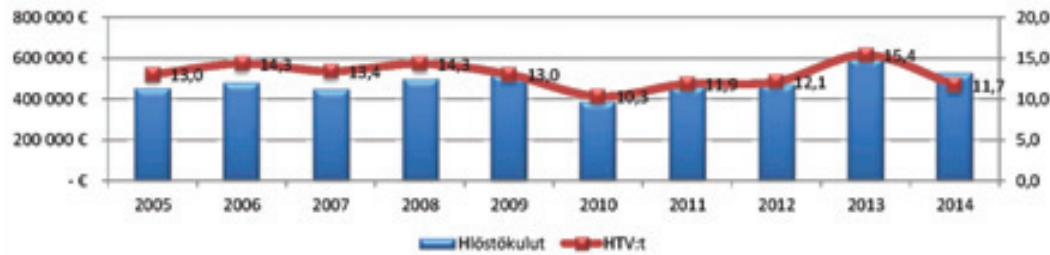

LIITE 5

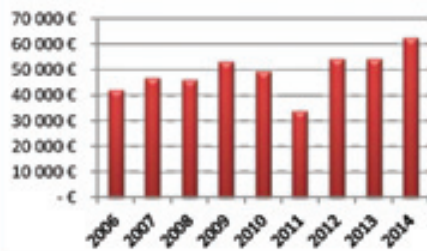
Museo

Nimi	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Höökunta	0	0	0	0	0	16	23	20	24	18
vakituiset	0	0	0	0	0	8	8	8	9	9
määräaik.						8	15	12	15	9
HTV:t	13,0	14,3	13,4	14,3	13,0	10,3	11,9	12,1	15,4	11,7
budj. varoin	9,1	10,0	11,6	12,1	10,8					
ulk. varoin	3,9	4,4	1,8	2,2	2,2					
Hlöstökulut	451 820 €	479 715 €	447 787 €	497 422 €	518 420 €	386 467 €	459 073 €	470 699 €	597 226 €	526 638,3 €
vert. ed. v.		6,2 %	-6,7 %	11,1 %	4,2 %	-25,5 %	18,8 %	2,5 %	26,9 %	-11,8 %
Yk menot	29 861 €	41 850 €	46 526 €	45 856 €	53 281 €	49 392 €	33 932 €	54 310 €	54 334 €	62 562,0 €
vert. ed. v.		40,1 %	11,2 %	-1,4 %	16,2 %	-7,3 %	-31,3 %	60,1 %	0,0 %	15,1 %
Tilakulut	216 536 €	196 344 €	168 853 €	204 408 €	216 747 €	235 630 €	266 937 €	270 193 €	310 272 €	297 422,0 €
vert. ed. v.		-9,3 %	-14,0 %	21,1 %	6,0 %	8,7 %	13,3 %	1,2 %	14,8 %	-4,1 %

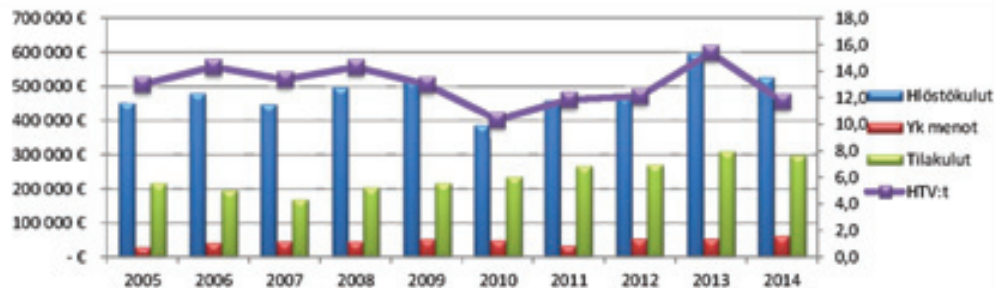
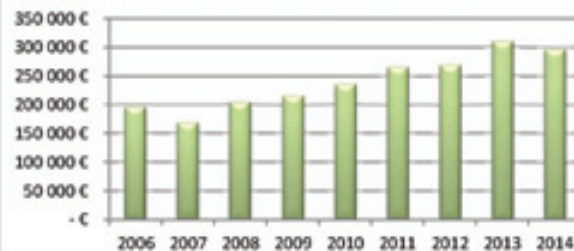
Henkilöstökulut vs. henkilötyövuodet

Yleiskustannusmenot

Tilakulut

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO